

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

OPISNÉ SLOVESNÉ VAZBY S VÝZNAMEM KONCE SLOVESNÉHO DĚJE

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Nikola Burešová

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2019

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. Zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 7. května 2019

Nikola Burešová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce, PhDr. Janě Peškové, Ph.D., za průběžné konzultace, cenné rady a podporu při psaní bakalářské práce.

Anotace

Tématem této bakalářské práce jsou Opisné slovesné vazby s významem konce slovesného děje. Práce obsahuje část teoretickou, kde jsou vytyčeny zejména základní charakteristiky opisných slovesných vazeb, kritéria pro jejich určení a jejich klasifikace z pohledu několika španělských lingvistů. Tito lingvisté klasifikují i opisné slovesné vazby s významem konce slovesného děje, které jsou hlavním tématem dané bakalářské práce.

Cílem praktické části je pomocí českého korpusu InterCorp vyhledat tento typ opisných slovesných vazeb v různých typech textů a zanalyzovat jejich překlad českými překladateli. Práce obsahuje španělské resumé a je psána v češtině.

Klíčová slova: aspekt, opisná slovesná vazba, pomocné sloveso, plnovýznamové sloveso

Abstract

The topic of the bachelor thesis is Verbal periphrases with the meaning of the end of the verbal process. The work contains the theoretical part where the author particularly underlines basic definitions of the verbal periphrasis including the criteria for their determination and their classifications from several Spanish linguists' point of view. These linguists also classify verbal periphrases with the meaning of the end of the verbal process, which is the main topic of this work.

The practical part aims for finding this type of verbal periphrases in various types of texts and analysing their translation by Czech translators with the use of Czech corpus InterCorp. This bachelor thesis includes Spanish résumé and it is written in Czech.

Keywords: aspect, verbal periphrasis, auxiliary verb, full semantic verb

Obsah

I.	Úvod.....	8
II.	Teoretická část	9
2.1	Kategorie povahy slovesného děje.....	9
2.1.1	Typy PSD.....	9
2.2	Co je opisná slovesná vazba.....	13
2.3	Kritéria pro určení opisné slovesné vazby	15
2.4	Různorodá terminologie.....	21
2.5	Typy spojení mezi slovesem pomocným a slovesem plnovýznamovým.....	22
2.6	Klasifikace opisných slovesných vazeb	23
2.6.1	Klasifikace podle publikace Gramática didáctica del español.....	23
2.6.2	Klasifikace podle publikace Gramática Descriptiva de la Lengua Española (kapitola: Los verbos auxiliares, las perífrasis verbales de infinitivo)	24
2.6.3	Klasifikace podle publikace Las perífrasis verbales en español.....	25
2.7	Konkrétní opisné slovesné vazby označující konec slovesného děje	28
2.7.1	Acabar/terminar de + infinitiv	28
2.7.1.1	První význam	29
2.7.1.2	Druhý význam.....	31
2.7.2	Dejar de + infinitiv.....	33
2.7.3	Parar/cesar de + infinitiv	35
2.8	Ustálená slovní spojení	36
III.	Praktická část	39
3.1	Acabar de + infinitiv	40
3.1.1	Core – česká beletrie přeložená do španělštiny	40
3.1.2	Core – španělská beletrie přeložená do češtiny	42
3.1.3	PressEurop	43
3.2	Terminar de + infinitiv	45
3.2.1	Core – česká beletrie přeložená do španělštiny	45

3.2.2	Core – španělská beletrie přeložená do češtiny	46
3.2.3	PressEurop	47
3.3	Dejar de + infinitiv	49
3.3.1	Core – česká beletrie přeložená do španělštiny	49
3.3.2	Core – španělská beletrie přeložená do češtiny	50
3.3.3	PressEurop	51
3.4	Cesar de + infinitiv	52
3.4.1	Core – česká beletrie přeložená do španělštiny	52
3.4.2	Core – španělská beletrie přeložená do češtiny	53
3.4.3	PressEurop	55
3.5	Parar de + infinitiv	56
3.5.1	Core – česká beletrie přeložená do španělštiny	56
3.5.2	Core – španělská beletrie přeložená do češtiny	57
3.5.3	PressEurop	58
3.6	Tabulka s frekvencí jednotlivých opisných slovesných vazeb v textech podrobených analýze	59
IV.	Závěr	61
V.	Resumen.....	64
VI.	Seznam použité literatury	67

I. Úvod

Tématem předložené bakalářské práce jsou Opisné slovesné vazby s významem konce slovesného děje.

Díky opisným slovesným vazbám, kterých ve španělštině existuje nespočet, se vyjadřují různé významy kategorie povahy slovesného děje (Aktionsart), o které je relevantní uvažovat zejména ve spojení se slovanskými jazyky (čeština). Ve španělštině tato kategorie bývá často terminologicky či obsahově zaměňována s kategorií aspektu, a proto se ve španělských gramatikách můžeme často setkat s označením „*perífrasis aspectuales*“, tím se však nemyslí vid (*aspecto*), ale právě povaha slovesného děje.

Jedná se o téma, které ve mně vzbudilo zájem se o těchto opisných slovesných vazbách dozvědět něco více, a tudíž jsem si je zvolila jako téma bakalářské práce. Ačkoliv opisné slovesné vazby vyjadřují různé fáze slovesného děje, daná bakalářská práce se bude primárně zabývat opisnými slovesnými vazbami terminativními neboli těmi, které vyjadřují konec slovesného děje (*aspecto terminativo*).

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části: na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části se zabývám definicí opisných slovesných vazeb, kritérii na jejich přesné určení obohacené konkrétními příklady, dále pak jejich klasifikací z pohledu španělských lingvistů a rovněž vysvětluji opisné slovesné vazby terminativní tvořící stěžejní téma dané práce.

Teoretická část analyzuje konkrétní opisné slovesné vazby terminativní pomocí českého korpusu InterCorp, kde jednotlivé opisné slovesné vazby jsou vždy vyhledávány ve dvou typech textů, a to v beletrii (Core) a v textech evropského tisku (PressEurop). Při analýze těchto textů se zaměříme na výrazové prostředky, které čeští překladatelé při překladu opisných slovesných vazeb terminativních volí.

Ke zpracování tématu bylo použito bohaté škály pramenů uvedených v bibliografii dané práce, jak z prostředí českého (např.: *Mluvnice současné španělštiny: Lingvistický interpretační přístup* od lingvistů Bohumila Zavadila a Petra Čermáka), tak z prostředí španělského (např.: *Gramática didáctica del español* od Leonarda Gómeze Torregy).

II. Teoretická část

2.1 Kategorie povahy slovesného děje

Kategorie povahy slovesného děje (PSD) neboli také způsob slovesného děje je lexikální kategorie již „*se vyjadřují různé druhy dějového průběhu označeného základním slovesem s určitým vidovým určením*“ (KOMÁREK A KOL., 1986, str. 185).

Kategorii povahy slovesného děje (PSD), španělsky *carácter de la acción verbal*, autoři Zavadil a Čermák definují jako „*významy fázové a kvantitativní, vyjadřované ustálenými perifrastickými (premorfologickými) konstrukcemi*“ (ZAVADIL, ČERMÁK, 2010, str. 315). Tím se míní to, že španělské sloveso, aby vyjadřovalo jistou fázi děje (začátek, průběh, konec apod.), musí být zasazeno do opisné slovesné vazby. V českém jazyce se tyto fáze děje vyjadřují pomocí prefixace sloves. Španělština na rozdíl od češtiny nemůže prefixovat svá slovesa tak často, aby vyjádřila onu fázi děje, a proto ji musí vyjádřit jiným způsobem, čímž jsou právě opisné slovesné vazby.

Mohlo by se zdát, že PSD a slovesný vid je to samé, není však tomu tak, a proto je důležité umět je od sebe odlišit. Vid neboli aspekt může vyjadřovat buď perfektivní pojetí děje, tím se míní děj dokonavý (dokončený), anebo imperfektivní pojetí děje, což je děj nedokonavý (nedokončený). Skutečnost, zda se jedná o děj dokonavý či nedokonavý, nám určují prefixy, které se váží či neváží ke slovesům (ZAVADIL, ČERMÁK, 2010, str. 316).

Povaha slovesného děje je výsledek toho, co nám predikát díky vidovosti slovesa vyjadřuje, jakou informaci se o fázi děje dozvídáme. Můžeme tedy tvrdit, že PSD je něco nadřazeného vidu, neboť vid je jeho součástí.

2.1.1 Typy PSD

Klasifikace PSD podle autorů Zavadila a Čermáka je jedna z klasifikací PSD, kde rozdělují kategorii povahy slovesného děje do dvou skupin, a to na významy fázové a významy kvantitativní¹. Do významů fázových spadají tři kategorie, a to fázovost počáteční (ingresivnost), fázovost průběhová (durativnost) a fázovost koncová (terminativnost). Naopak významy kvantitativní vyjadřují to, s jakou frekvencí k slovesnému ději dochází, sem řadíme dva dílčí významy, a to význam repetitivní a význam habituální.

---

¹ Jiní autoři klasifikují PSD jiným způsobem.

Vysvětleme si nejprve fázové významy. Do významů fázových ingresivních se řadí čtyři podtypy, které pro přehlednost vysvětluje následující tabulka (ZAVADIL, ČERMÁK, 2010, str. 316-319).

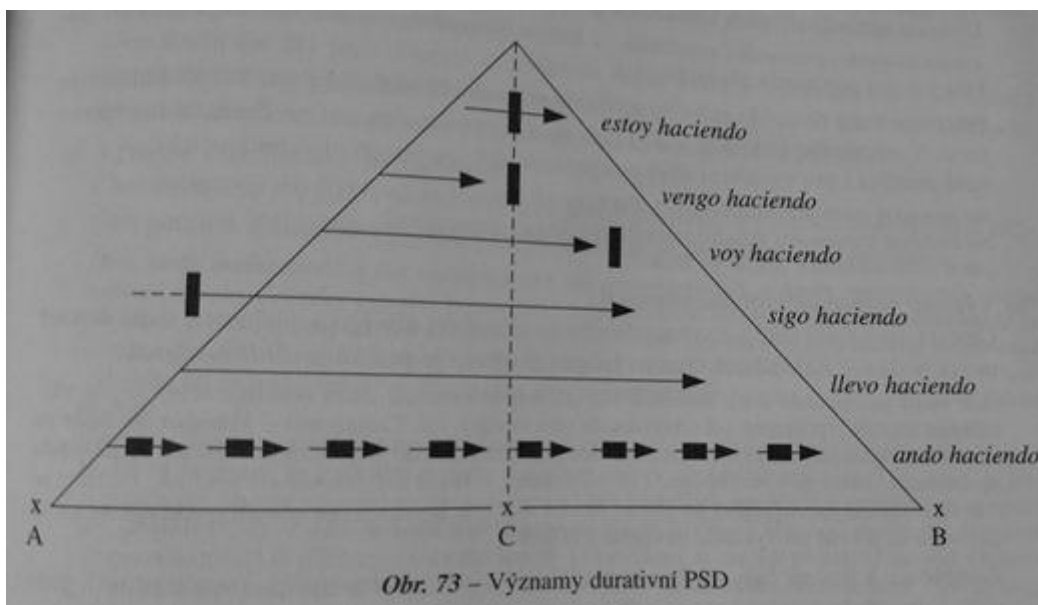
Typ fázového významu:	inminentní ingresivnost	dispozitivní ingresivnost	iniciální ingresivnost	inceptivní ingresivnost
Vyjadřuje	bezprostředně očekávaný děj	bezprostředně zamýšlený děj	počátek děje	děj předcházející jinému ději
Příklady opisných slovesných vazeb	estar por + inf., estar a punto de + inf.	ir a + inf.	empezar a + inf., romper a + inf., echar(se) a + inf.	empezar por + inf., comenzar por + inf.

Fázové významy durativní významové povahy slovesného děje jsou dvojího typu. V prvním případě mluvíme o durativnosti globální, kterou autoři vysvětlují jako „*perifráze složené z finitních tvarů pomocných sloves coger, tomar, agarrar, ir, venir, llegar a slučovací spojky y (s poziční variantou e), za níž následuje nefinitní tvar věcně významového slovesa.*“

Cogió/tomó/agarró/fue/vino/llegó y le dio una bofetada.

Užití jednotlivých sloves závisí na geografické oblasti. (ZAVADIL, ČERMÁK, 2010, str. 319-320).

Druhá skupina vyjadřuje durativnost parciální, která v sobě ukrývá různé významy vyjadřující průběh děje z různých úhlů pohledu. Opisné slovesné vazby vždy tvoří pomocné sloveso a sloveso plnovýznamové ve tvaru gerundia. Cartagena citovaný v publikaci vkládá tyto různé úhly pohledu do schématu.

(ZAVADIL, ČERMÁK, 2010, str. 320)

Významy terminativní PSD vyjadřují konec slovesného děje, který je tématem této bakalářské práce, a proto bude detailněji vykládán. Tento význam zahrnuje ještě další subvýznamy, a to význam cessativní, egresivní, konkluzivní, finitivní a konsumativní².

Význam cessativní terminativnosti vyjadřuje děj ukončený, spadají sem perifráze *dejar de + inf.*, *cesar de + inf.* a *parar de + inf.* *Cesar de + inf.* se užívá často v knižních textech, jeho užití je tedy omezené. Perifráze *parar de + inf.* je také z hlediska frekvence užití zanedbatelná. První perifráze je však studentům dobře známá, neboť je z nich nejpoužívanější. Například:

Al oír la noticia, Juan dejó de reír.

Děj právě skončený charakterizuje význam egresivní terminativnosti, kam řadíme perifrázi *acabar de + inf.*, kde pomocné sloveso *acabar* se vyskytuje pouze v přítomném čase, anebo v pretéritu imperfektu. S tímto významem se nepoužívá negace.

a. *Acabo de ducharme.*

b. *Acababa de ducharme cuando sonó el teléfono.*

Zde si můžeme všimnout užití přítomného času a pretérita imperfektu u pomocného slovesa *acabar*. *Acabar* ponecháme v přítomném čase (a), pokud chceme dát najevo, že

² Tato klasifikace není universálně aplikovatelná všemi autory, z kterých jsme v dané práci vycházeli. Přikláním se ke klasifikaci Leonarda Gómeze Torrega v kapitole 2.6.2.

děj je bezprostředně ukončený. Pretérta imperfekta užijeme, jestliže děj považujeme za déle trvající, často se používá v souvětí (*b*).

Význam konkluzivní terminativnosti je třetím typem, kterým vyjadřujeme, že nějaká událost probíhala v poslední fázi svého děje. Pokud na místo plnovýznamového slovesa dosadíme sloveso vyjadřující konec děje, začne nabývat významu opakujícího se. Základními perifrázemi jsou *acabar de + inf.*, *terminar de + inf.*, *concluir de + inf.*

a. Termina de leer la carta.

b. Me dijo que acabaría de escribir una novela muy pronto.

Předposledním typem je význam finitivní terminativnost. Ten nám podává informaci o tom, že slovesný děj nakonec nějak dopadl. Sem spadají perifráze *acabar por + inf.*, *terminar por + inf.*

Acabará por ceder.

Posledním významem terminativním je význam konsumativní terminativnosti, jímž se vyjadřuje zakončení děje za určitý časový úsek. Tento subvýznam prezentuje perifráze *venir a + inf.*

Por más que discutían nunca veníamos a ponernos de acuerdo.

Kvantitativní významy, jak už bylo zmíněno výše, vyjadřují frekvenčnost neboli častost slovesného děje. Tato frekvenčnost rozlišuje navíc dva subvýznamy, a to význam repetitivní (opakovatelnost děje) a význam habituální (obvyklost děje).

Význam repetitivní vyjadřuje děj znovu se opakující, který představuje opisná slovesná vazba *volver a + inf.*

Mañana volveré a estar espléndida.

Význam habituální vyjadřuje obvyklost slovesného děje. Typickými perifrázemi vyjadřující habituálnost jsou *soler + inf.* či *acostumbrar (a) + inf.*

Suele venir tarde (ZAVADIL, ČERMÁK, 2010, str. 324-325).

2.2 Co je opisná slovesná vazba

Španělský lingvista Leonardo Gómez Torrego vysvětluje opisné slovesné vazby jako „*syntaktické stavby tvořené dvěma nebo více slovesy, ze kterých alespoň jedno je pomocné, a to druhé plnovýznamové*“ (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 198). Můžeme je také považovat za jednotky sémantické, neboť sloveso pomocné určuje význam slovesa plnovýznamového, např.: samotné *tener* (mít) a opisná slovesná vazba *tener que + inf.* (muset dává infinitivu význam povinnosti) se od sebe sémanticky liší (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3346).

Plnovýznamové sloveso, španělsky *verbo auxiliado* či *principal*, se vyskytuje vždy v neosobní formě, (*forma impersonal* či také *forma no finita*). Neosobní forma slovesa je forma, kdy se u slovesa nedá určit žádná slovesná kategorie, tj. osoba, číslo, čas apod. Španělština rozeznává tři typy neosobních forem, a to infinitiv, gerundium a participium. Sloveso pomocné, španělsky *verbo auxiliar*, je tvar, ze kterého naopak lze vyčíst všechny slovesné kategorie. Důležité je zdůraznit, že ačkoliv v jedné opisné slovesné vazbě figurují dvě slovesa, tvoří pouze jeden slovesný predikát (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 198). Těmito kritérii se budeme zabývat podrobněji v následující kapitole. Můžeme se setkat i s případy, kdy se obě slovesa vyskytují v infinitivních tvarech.

Sería conveniente poder dejar de pagar el recibo durante unos meses (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 11).

Tengo que ir.

Z výše uvedených poznatků můžeme provést analýzu opisné slovesné vazby. *Tengo que* je pomocné sloveso se spojkou, u kterého lze bez problémů určit slovesné kategorie. Naopak sloveso *ir* je sloveso vyskytující se v této větě v neosobní formě, u které není možno tyto slovesné kategorie určit. Navíc dodává význam celé opisné slovesné vazbě, bez ní by nedávala smysl. *Ir* označme tedy za sloveso plnovýznamové. Obě pak tvoří jeden slovesný predikát (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 192). Dále je třeba říci, že v opisných slovesných vazbách se mohou vyskytovat i dvě plnovýznamová slovesa, viz příklad.

Pronto tendremos que volver a empezar a trabajar.

Zde se jedná o dvě opisné slovesné vazby, tudíž zde musí figurovat dvě plnovýznamová slovesa. Těmi jsou *volver* a *empezar*, kde *volver* plní i funkci slovesa pomocného. Gómez Torrego tento jev označuje za *conjunto de auxiliaridad*, tedy uskupení opisných slovesných vazeb v jedné větě (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 193).

Ve většině případů spojení mezi opisnými slovesnými vazbami může být volnějšího rázu, to znamená, že se mezi sloveso pomocné a plnovýznamové mohou vkládat kupříkladu adverbia (*No podemos en absoluto establecer diferencias*), ustálená slovní spojení, španělsky *locuciones verbales* (*Tuvimos que el otro día marcharnos con urgencia*), příslovečná určení (*Empezó de repente a llover*), vsuvky (*Debes, si puedes, intentarlo*), či podmět (*Debemos nosotros preguntarnos qué fue lo que pasó*) (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3325-3326).

Jedna z možných charakteristik opisných slovesných vazeb ve španělštině je, že sloveso pomocné ztratilo částečně či úplně svůj původní význam, nebo si ho naopak ponechalo. V prvních dvou případech mluvíme o částečné či úplné gramatikalizaci (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3345). García Fernández tento jev označuje jako *la desemantización del auxiliar*, neboli ztráta původního významu slovesa pomocného (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 39). Tuto gramatikalizaci slovesa pomocného si uveďme na příkladu slovesa *ir*.

a. *Va al cine.*

b. *Va a nevar.*

U prvního příkladu je jasný pohyb odněkud někam, což je i původní význam slovesa *ir*. U tohoto příkladu tedy ke gramatikalizaci slovesa *ir* nedošlo, tzn., že sloveso si zde udržuje svůj původní význam, a navíc se nejedná o opisnou slovesnou vazbu. Druhý příklad se slovesem *ir* už nepředstavuje význam pohybu, ale ve spojení s infinitivem *nevar* vyjadřuje blízkou budoucnost. Zde *ir* se tedy gramatikalizovalo, tzn., že v opisné slovesné vazbě ztratilo svůj původní význam. Existují tedy slovesa pomocná, která v opisných slovesných vazbách svůj původní význam buď ztratila (*haber de + inf.*), nebo ho ztratila částečně (*llevar + ger.*), nebo si ho ponechala (*deber + inf.*). Zároveň z toho vyplývá, že sloveso pomocné v opisných slovesných vazbách se nemusí vyskytovat jen v nich, ale zároveň si může udržovat svůj původní sémantický význam

ve větách, které nemají povahu opisné slovesné vazby, jsou tedy neperifrastické (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 10).

Jednou z vlastností opisných slovesných vazeb je také to, že žádné z těchto dvou sloves neplní funkci ani doplňkovou ani souřadící, tzn., že se jedná o věty jednoduché, nikoli o souvětí. Uvedme následující příklady.

- a. *Esto viene a costar unas mil ptas.*
- b. *Juan viene a estudiar a mi casa todos los días.*

Na první pohled se může zdát, že obě věty jsou opisné slovesné vazby, není však tomu tak. U příkladu (a) je patrné, že se o opisnou slovesnou vazbu jedná, neboť slovesa použitá v této větě tvoří pouze jeden jediný slovesný predikát. Oproti tomu příklad (b) můžeme označit za souvětí, z toho důvodu, že se zde uplatňují dva slovesné predikáty, a to v poměru podřadném. Vedlejší větu můžeme označit za vedlejší větu účelovou (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3325).

Z výše uvedeného plyne následující – určení opisné slovesné vazby často záleží na kontextu a na jeho překladu. Jediným případem, kdy můžeme potvrdit, že se vždy jedná o opisnou slovesnou vazbu, je sloveso *soler*, které se vždycky pojí s infinitivem a znamená často něco dělat. U ostatních sloves musíme opisnou slovesnou vazbu identifikovat z kontextu pomocí různých kritérií, o kterých pojednává následující kapitola (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3344).

2.3 Kritéria pro určení opisné slovesné vazby

Následující kapitola si klade za cíl definovat a analyzovat kritéria sémantická a syntaktická, podle kterých se opisné slovesné vazby ve španělštině určují. Tato kritéria se vzájemně prolínají, proto budou vykládána spolu v jedné kapitole.

Z hlediska sémantiky (z hlediska významu) nemůžeme sloveso plnovýznamové substituovat za jiný slovní druh, neboť sloveso plnovýznamové musí plnit funkci pouze verbální. Pokud substituci provedeme, nejedná se již o opisnou slovesnou vazbu.

Tengo que comprar un piso (*lo tengo, *tengo eso).

Pokud tedy plnovýznamové sloveso v opisné slovesné vazbě, které z hlediska syntaxe tvoří se slovesem pomocným jeden slovesný predikát, substituujeme za jiný slovní druh, opisná vazba přestane být opisnou vazbou, jelikož jsme substituovali

sloveso, které v nich nese hlavní význam, a proto je nesubstituovatelné. Obě substituce označené (*) začnou tedy postrádat svůj původní význam v porovnání s původní větou, nejsou si z hlediska sémantického s ní rovny a můžeme potvrdit, že se jedná o neperifrastické věty (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 192).

Mnohdy také záleží, zda se jedná o podmět životný či neživotný. Podměty životné mají po stránce významové tu funkci, že jsou schopny umožnit substituci slovesa plnovýznamového bez toho, aniž by byl změněn původní význam věty. Touto substitucí je ale znemožněn vznik opisné slovesné vazby.

- a. *Juan tardó en escribir el libro dos años.*
- b. *Juan tardó en eso dos años.*
- c. *Juan tardó en la escritura dos años.*

Podmětem věty je podmět životný, a proto sloveso *escribir* se dle příkladů (b, c) dá zaměnit s *eso* nebo *la escritura*, věta stále dává smysl po stránce sémantické, ale už nemůžeme tvrdit, že by se jednalo o opisnou slovesnou vazbu z hlediska syntaxe, která definuje, že opisnou slovesnou vazbu ve španělštině tvoří sloveso pomocné a plnovýznamové. V případě podmětu neživotného substituce slovesa plnovýznamového za jiný slovní druh není možná.

- a. *La herida tardó en curar dos semanas.*
- b. **La herida tardó en eso dos semanas.*
- c. **La herida tardó en la curación dos semanas* (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3336).

Vyplývá následující tvrzení. Neosobní forma slovesa u opisných slovesných vazeb z hlediska sémantického by měla plnit funkci pouze verbální (slovesnou). Jestliže má schopnost plnit jiné funkce, například funkci nominální u infinitivních typů, adjektivní u gerundia a participia a adverbialní u gerundií, můžeme skutečnost, že se jedná o opisnou slovesnou vazbu, vyloučit.

Juan (tiene que/puede/debe (de)/suele/ha de...) presentar el carné.

Neosobní forma slovesa *presentar* (sloveso plnovýznamové) v tomto případě plní funkci pouze verbální. To znamená, že sloveso *presentar* nemůžeme v této větě substituovat kupříkladu zájmenem (**Juan lo tiene que/lo suele/...*), ani sloveso *presentar* nemůžeme zaměnit za vedlejší větu (**Juan (tiene que /suele que...) se*

presente el carné), z toho důvodu, že oba tyto příklady by začaly být v rozporu s gramatickými a sémantickými pravidly, zároveň by došlo ke změně ze strany syntaxe.

Juan (desea/ necesita/teme/prefiere...) presentar el carné.

U tohoto příkladu, pokud substituujeme *presentar* zájmenem (*Juan lo desea/lo necesita...*) vytvoříme gramaticky i sémanticky správnou větu. I kdybychom *presentar* substituovali za vedlejší větu (*Juan (desea/necesita...) que se presente el carné*), věta by stále dávala smysl a změna v syntaxi by byla možná (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3326).

Z výše uvedeného lze usoudit následující závěr. Slovesa pomocná v opisných slovesných vazbách mají tu funkci, že u nich nejde vytvořit vedlejší věta s plnovýznamovým slovesem, naopak u ostatních sloves, která netvoří opisné slovesné vazby, byť tak vypadají, tato vedlejší věta pomocí *que* je možná. Výjimku však tvoří slovní spojení *puede que*, které se lexikalizovalo, a jeho synonymy jsou například *quizá* nebo *tal vez* (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 27-28).

Je důležité zdůraznit, že pokud neosobní forma slovesa má tu vlastnost, že splňuje, byť jen jednu neverbální funkci, například se dá substituovat pouze zájmenem, nebo ho lze pouze nahradit vedlejší větou, je to dostatečné kritérium pro závěr, že to není opisná vazba (GÓMEZ TORREGO, 1999 str. 3326).

Dále sloveso plnovýznamové, *verbo auxiliado*, plní tu funkci, že ono svým sémantickým významem vybírá podmět a další větné členy dané opisné vazby, nikoli sloveso pomocné.

a. *La alfombra debe estar siempre puesta.*

b. **La alfombra debe bailar con el padrino.*

Oba příklady jsou z pohledu syntaxe správné, obě slovesa v každé opisné slovesné vazbě tvoří jeden slovesný predikát, ale z pohledu významu (sémantiky) se liší. První příklad je po stránce sémantické správný, neboť koberec by měl být obvykle položený, zatímco příklad označený (*) nám nedává po oné stránce významu smysl, protože koberec nemůže tancovat (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 16).

a. *El niño se puso a llorar.*

b. **El tren se puso a llorar.*

Llorar je plnovýznamové sloveso opisné slovesné vazby, které určuje, že podmětem může být pouze osoba. Větu (b) označme za větu sémanticky nesprávnou, byť syntakticky odpovídající základní charakteristice opisné slovesné vazby. Věta označená (*) by podle mého úsudku dávala smysl například u personifikací (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 192).

Pedro va a trabajar todos los días al colegio.

U tohoto příkladu nemůžeme potvrdit, že se jedná o opisnou slovesnou vazbu, a to ze dvou důvodů. První důvod je ten, že pomocné sloveso *ir*, zde ve formě *va*, určuje příslovečné určení místa *al colegio*. V opisných slovesných vazbách není možné, aby sloveso pomocné na sebe vázalo větné členy. Zadruhé, plnovýznamové sloveso můžeme substituovat zájmenem ukazovacím *eso* (*Va a eso todos los días*) a věta neztrácí svůj původní smysl, tento jev by nebyl u *perífrasis verbales* možný (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 193).

Rovněž se nejedná o opisnou slovesnou vazbu v následující větě.

*Les dio por reír.

Les je dativ, španělsky *complemento indirecto*, vážící se k pomocnému slovesu *dio*, není tu žádná souvislost se slovesem plnovýznamovým *reír*. Syntakticky správně, sémanticky špatně. V tomto případě se nejedná o opisnou slovesnou vazbu (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3328).

Další pravidlo, podle kterého poznáme, že se jedná o opisnou slovesnou vazbu, je to, že při tvorbě vět pasivních přechází do oné pasivnosti ve většině případů sloveso plnovýznamové, *verbo principal*, které je transitivní. Při převádění opisné slovesné vazby do pasivnosti hraje důležitou roli sloveso *ser*.

a. *Pedro tuvo que lanzar la piedra.*

b. *La piedra tuvo que ser lanzada por Pedro.*

Z hlediska syntaktického bylo u druhého příkladu správně dodrženo pravidlo aplikované při tvorbě opisných slovesných vazeb do pasivní formy věty. Sloveso pomocné zůstalo ve své původní formě, pomocné sloveso *ser* ve spojení s přičestím slovesa *lanzar* umožnilo vznik opisné slovesné větě v pasivní formě (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 192-193).

Existují výjimky, které dovolují pasivizovat i slovesa pomocná v opisných slovesných vazbách, a to slovesa aspektuální fázová, viz příklad.

El monoblock fue diseñado por el arquitecto Emilio Villanueva y fue terminado de edificar en 1948 (Razón, Bolivia, 28/4/2009) (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 20).

Důležitou funkci při tvorbě pasiva u *perífrasis verbales*, jak právě bylo uvedeno výše, tvoří pomocné sloveso *ser*, které si velmi často zachovává svůj infinitivní tvar.

- a. *Juan (tiene que/puede/debe...) leer la carta.*
- b. **Leer la carta es (tenido/podido/debido...) por Juan.*
- c. *La carta (tiene que/puede/debe...) ser leída por Juan.*

Věta (a) je opisná slovesná vazba, zároveň věta oznamovací. Věta (b) je špatně přetransformovaná pasivní věta, neboť sloveso pomocné nemůže být takto pasivně užito. Věta (c) je gramaticky správně přetransformovaná pasivní opisná vazba, kde jsme podle teorie dodrželi následující kritérium. Při tvoření pasivní věty jsme použili pomocné sloveso *ser*, které bývá klíčové při tvoření pasivních vět ve spojení s přičestím slovesa *leer* (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3330).

Dalším bodem při rozpoznání opisných slovesných vazeb jsou osobní zájmena, která se váží k opisným slovesným vazbám a mohou být syntakticky preponována i posponována.

Se lo tengo que decir.

Tengo que decirselo (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 193).

García Fernández tato zájmena bezpřízvučná (*me, te, lo, le* apod.), která se nacházejí v blízkosti sloves a váží se k nim, označuje jako *los clíticos*, česky příklonky, které se ve španělštině váží k neosobním tvarům, k infinitivům a gerundiím (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 17). V českém jazyce se jedná o bezpřízvučné tvary (nejčastěji zvrtné *se*), které se stávají zvučnými až po spojení se s tvary nesoucími přízvuk (např.: Tys udělal).

V případě zvrtného slovesa pomocného *se* se pouze preponuje před toto sloveso, nikoliv za sloveso plnovýznamové. Viz příklad.

Se puso a contar chistes.

Pomocné sloveso je zvrtné (*se puso*), z toho plyne, že ono *se* musí stát pouze před slovesem pomocným, protože je s ním úzce spjato, viz příklad (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3332).

Výjimku tvoří situace, kdy se v opisné slovesné vazbě vyskytuje, jak pomocné sloveso zvrtné, tak i osobní zájmeno spjaté se slovesem plnovýznamovým. V tom případě zájmena, která se váží k onomu slovesu plnovýznamovému, se píše syntakticky pouze posponovaně.

Pedro se puso a insultarnos.

Jak si můžeme všimnout, sloveso pomocné je zvrtné (*se puso*), to tedy znamená, že osobní zájmeno *nos*, které se pojí se slovesem plnovýznamovým, se k němu pouze posponuje (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 193).

Dalším kritériem pro identifikaci *perífrasis verbal* je, že sloveso plnovýznamové nemůže z pohledu syntaxe stát první ve větě, aby tak dalo větší důraz na slovesný děj, bez toho, aniž by bylo použito pomocného slovesa *hacer*. Toto je možné pouze u perifrází vztahných (*perífrasis de relativo*), které jsou typické tím, že u nich dochází k důrazu na slovesný děj, který se navíc obejde bez užití pomocného slovesa *hacer*.

- a. **Estudiando es lo que Juan está.*
- b. *Estudiar es lo que Juan está haciendo.*
- c. **De decir tonterías es de lo que Ricardo dejó.*
- d. *Decir tonterías es lo que Ricardo dejó de hacer.*

Věty označené (*) jsou věty agramatické (a, c), neboť se jedná o opisné slovesné vazby, kde sloveso plnovýznamové bylo dáno na začátek věty a u slovesa pomocného chybí sloveso *hacer*, které by větě vdechlo onu gramatičnost (b, d) (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 23).

Opisnou slovesnou vazbu je také možné zjistit substitucí neosobního tvaru slovesa tázacím zájmenem *qué*. Pokud nám věta nedává smysl, jedná se o opisnou slovesnou vazbu.

*¿*Qué (tiene que/puede/suele...) Juan?* (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3327).

Tato kapitola měla za cíl uvést kritéria syntaktická a sémantická k určení opisných vazeb ve španělštině, kritéria byla obohacena příklady opisných i neopisných

slovesných vazeb. Z výše nabyté teorie zabývající se těmito kritérii dávám přednost kritériím sémantickým, neboť si myslím, že nerodilému mluvčímu španělštiny toto kritérium bude užitečnější než ono kritérium syntaktické.

2.4 Různorodá terminologie

Je nepochybné, že existuje množství lingvistů, kteří se zabývají opisnými slovesnými vazbami. Skutečností zůstává, že jejich pohledy a názory se mnohdy liší, co se týká definice opisných slovesných vazeb, jejich klasifikací apod. Ač se to může zdát překvapivé, jejich názory se také rozcházejí i v tom, jak konkrétně opisné slovesné vazby pojmenovat.

Abychom ukázali lingvistickou pestrost názvů opisných slovesných vazeb, uvádíme dvě tabulky. První tabulka ukazuje pestrost terminologie ve španělských publikacích a druhá tabulka demonstuje onu pestrost v českých publikacích. Každá z tabulek uvádí název publikace a jméno jejího autora.

Jelikož se jedná o publikace jak španělské, tak české, budou uvedeny názvy opisných slovesných vazeb v singuláru a v jazyce, v jakém je publikace napsána. Většina publikací byla použita pro psaní této bakalářské práce.

Název + autor publikace	Názvy pro opisnou slovesnou vazbu
Gramática didáctica del español ³	La perífrasis verbal, la perífrasis
Gramática Descriptiva de la Lengua Española ⁴	La perífrasis verbal, la perífrasis, la construcción, la construcción perifrástica, la estructura, la estructura perifrástica
Las perífrasis verbales en español ⁵	La perífrasis verbal, la construcción, la perífrasis, la estructura perifrástica, la construcción perifrástica, la formación perifrástica

³ Leonardo Gómez Torrego

⁴ Leonardo Gómez Torrego

⁵ Luis García Fernández

Název + autor publikace	Názvy pro opisnou slovesnou vazbu
Mluvnice současné španělštiny (Lingvisticky interpretační přístup) ⁶	Perifrastická (premorfologická) konstrukce, premorfologický útvar, premorfologická formace, perifráze, la perífrasis verbal, la construcción perifrástica
Moderní gramatika španělštiny ⁷	Opisná vazba
Stručná mluvnice španělštiny ⁸	Opisná vazba

2.5 Typy spojení mezi slovesem pomocným a slovesem plnovýznamovým

Jak *verbo auxiliar*, tak *verbo auxiliado (principal)* jsou mezi sebou vždy v nějakém spojení. Rozoznáváme spojení trojího typu. Zaprvé hovoříme o tzv. spojení přímém, španělsky *unión directa*, kde mezi slovesy není žádný spojovací výraz, stojí tedy vedle sebe.

- a. *Puede llover.*
- b. *Suele ocurrir.*

Druhým typem je spojení pomocí předložky (*unión mediante preposición*). Jak už španělský termín udává, jedná se o typ spojení předložkou.

- a. *Empieza a llover.*
- b. *Ha de saberse.*

Posledním typem spojení mezi slovesy opisných slovesných vazeb je spojení pomocí spojky, španělsky *unión mediante conjunción*, kde „spojovníkem“ mezi slovesy je spojka.

- a. *Tiene que llover,*
- b. *Habrá de ir* (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 192).

⁶ Bohumil Zavadil, Petr Čermák

⁷ Baéz San José a kol.

⁸ Sylva Hamplová

2.6 Klasifikace opisných slovesných vazeb

Dosud nezodpovězenou otázkou zůstává, jak se opisné slovesné vazby klasifikují. Názory autorů se liší, protože každý lingvista dává při jejich klasifikaci přednost jiným kritériím. Z tohoto důvodu klasifikací existuje více, existuje však jedna klasifikace opisných slovesných vazeb, na které se většina autorů shodne. Tuto klasifikaci bychom mohli nazvat jako klasifikaci podle neosobní formy slovesa plnovýznamového. Rozlišujeme tři neosobní formy slovesa plnovýznamového, a to infinitiv, gerundium a participium.

Pokud tedy neosobní formu plnovýznamového slovesa tvoří infinitiv, mluvíme o opisných slovesných vazbách s infinitivem, španělsky *perífrasis verbales de infinitivo*.

Druhým typem jsou opisné slovesné vazby s gerundiem, španělsky *perífrasis verbales de gerundio*, kde, jak už termín napovídá, neosobní formu plnovýznamového slovesa tvoří gerundium.

A posledním typem jsou tzv. *perífrasis verbales de participio*, přeloženo jako opisné slovesné vazby s přičestím.

Tato klasifikace byla shodná u všech tří publikací autorů, o kterých pojednávají následující podkapitoly, proto tato klasifikace nebude již zmiňována a zmiňovány budou pouze klasifikace další, ve kterých se autoři liší.

2.6.1 Klasifikace podle publikace *Gramática didáctica del español*

Španělský lingvista Leonardo Gómez Torrego v této publikaci opisné slovesné vazby klasifikuje podle toho, zda vyjadřují slovesný děj (*referidas a la acción verbal*) či jestli vyjadřují vazby modální (*referidas a la modalidad*).

Hovoříme-li o opisných slovesných vazbách, které se vztahují ke slovesnému ději, zpravidla rozeznáváme několik skupin podle typu významu.

První skupinou podle typu významu je význam dokonavý, neboli dokončený (*significado perfectivo*), kam patří opisné slovesné vazby vyjadřující ukončení či přerušení děje. Můžeme do této skupiny tedy zařadit vazby *acabar de + inf.*, *dejar de + inf.*, *tener + part.*, *llevar a + inf.* a další.

Do druhé skupiny patří *significados incoativos o ingresivos*, neboli opisné slovesné vazby vyjadřující začátek slovesného děje. Sem autor zařazuje opisné slovesné vazby *ir*

a + inf., estar a punto de + inf., empezar a + inf., echarse a + inf., ponerse a + inf. apod.

Předposlední skupinou jsou *perífrasis verbales* vyjadřující opakování či četnost děje, španělsky *significados iterativo y frecuentativo*. Nediskutabilními vazbami tohoto typu jsou vazby *soler + inf., volver a + inf.*

Poslední skupinou jsou opisné slovesné vazby s významem trvání děje (durativnosti) a progresivnosti (děje, které se postupně vyvíjí, gradují), španělský termín označující tyto významy je *significados durativo o progresivo*. Sem zařadíme *estar + ger., andar + ger., seguir (continuar) + ger., llevar + ger.*

Navíc kromě této klasifikace existuje i klasifikace opisných slovesných vazeb modálních. Zde rozlišujeme dvě podskupiny. První podskupinou jsou tzv. opisné slovesné vazby s významem povinnosti či potřeby (*perífrasis con significados de obligación o de necesidad*) (*tener que + inf., haber de + inf., deber + inf.*). Druhou skupinou jsou opisné slovesné vazby s významem možnosti či pravděpodobnosti (*poder + inf., querer + inf., deber de + inf.*), španělsky *perífrasis con significados de posibilidad o probabilidad*.

Mimo toto právě zmíněné dělení můžeme opisné slovesné vazby ještě dále rozdělit podle toho, zda vyjadřují schopnost (*poder + inf.*), pravděpodobnost děje (*venir + inf., venir + ger.*), anebo jeho budoucnost (*haber de + inf.*).

(GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 194-196)

2.6.2 Klasifikace podle publikace Gramática Descriptiva de la Lengua Española (kapitola: Los verbos auxiliares, las perífrasis verbales de infinitivo)

Autor publikace Leonardo Gómez Torrego rozděluje *perífrasis verbales* na opisné slovesné vazby modální (*perífrasis verbales modales*), kam řadí kupříkladu *deber + inf., deber de + inf., tener que + inf., haber de + inf., poder + inf.* Navíc dodává, že modální slovesa nejsou slučitelná s rozkazem (**Debe (tú) venir*), zato však mohou koexistovat se složeným infinitivem (*Debe de haber venido*).

Druhá skupina je věnována opisným slovesným vazbám aspektuálním (*perífrasis verbales aspectuales*), to je těm, které informují o určité fázi děje (začátek, průběh, konec apod.). Sem se řadí opisné slovesné vazby jako *empezar/comenzar a + inf.,*

ponerse a + inf., echar a + inf., estar a punto de + inf., volver a + inf., dejar de + inf., acabar/terminar de + inf., soler + inf.

Svou klasifikaci uzavírá třetí skupinou, kterou nazývá *otras perífrasis* – další perifráze, které se v některých případech jako opisné slovesné vazby chovají (*venir a + inf., llegar a + inf.*). Nebo se o opisné slovesné vazby vůbec nejedná, ale tyto syntaktické konstrukce do jisté míry jejich typické znaky vykazují (*acertar a + inf., no tener por qué + inf.*).

Z této klasifikace však nevyplývá to, že jednotlivé opisné slovesné vazby spadají pouze do jedné kategorie. Například opisná slovesná vazba *ir a + inf.* může vyjadřovat jak aspekt, způsob, tak čas.

(GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3337-3342)

2.6.3 Klasifikace podle publikace *Las perífrasis verbales en español*

Lingvista Luis García Fernández rozděluje opisné slovesné vazby do více skupin. Jako první skupinu uvádí tzv. *perífrasis temporales*, neboli opisné slovesné vazby časové, kde autor tvrdí, že „*v podstatě existují ve španělštině pouze dvě opisné slovesné vazby časové; ta nejznámější je ir a + infinitiv, když označuje blízkou budoucnost. Časová je také perifráze acabar de + infinitiv, například Juan acaba de llegar.*“

Druhou skupinu označuje, tak jako předešlí autoři, *perífrasis aspectuales*, česky opisné slovesné vazby aspektuální, které nás informují o určité fázi slovesného děje, např.: o jeho začátku, průběhu, konci. Z toho důvodu se opisné slovesné vazby aspektuální nadále dělí podle toho, jakou konkrétní fázi slovesného děje vyjadřují. Tyto fáze slovesného děje uvádí následující tabulka.

Typ opisné vazby ve španělštině	Název této OSV ⁹ v češtině	Fáze děje	Příklad, příklady
Progresiva	Postupná	Průběh děje, není důležitý konec ani začátek	Estar + ger.
Continua	Nepřetržitá	Neustálý průběh děje	Continuar + ger., ir + ger., seguir + ger.
Continuativa	Pokračující	Děj, který začal a trvá do teď	Llevar + ger., venir + ger.
Habitual	Obvyklá	Děj, který se opakuje	Soler + inf., acostumbrar (a) + inf.
Resultativa	Skončená	Děj, který zaznamenává dokončení předešlého děje	Dejar + part., tener + part.
Prospectiva	Budoucí	Děj budoucí, který bezprostředně nastane	Estar a punto de + inf., ir a + inf., estar por + inf.
Incoativa	Počáteční	Děj, který zaznamenává počátek děje	Empezar a + inf., ponerse a + inf., echar(se) a + inf.
Terminativa	Dokončená	Děj, který zaznamenává konec děje	Terminar de + inf., cesar de + inf., dejar de + inf.

Třetí podskupinou jsou opisné slovesné vazby modální (*perífrasis modales*), které vyjadřují potřebu či možnost, mezi tyto vazby patří *deber (de) + inf.*, *haber de + inf.*, *haber que + inf.*, *poder + inf.*, *tener que + inf.* apod.

⁹ OSV – opisná slovesná vazba

Předposlední skupinu tvoří opisné slovesné vazby ve formě trpného rodu, španělsky *perífrasis de voz pasiva*. Jde o typy vět, kde předmět se stává podmětem a podmět se stává původcem děje (*agente de acción*), viz příklad.

- a. *Bruto asesinó a César ante la estatua de Pompeyo.*
- b. *César fue asesinado por Bruto ante la estatua de Pompeyo.*

Věta (a) je věta oznamovací v činném rodě, děj vykonává podmět. Naopak věta (b) je věta v trpném rodě, neboť děj vykonává předmět a podmět je jeho původce, navíc se zde uplatňuje typicky pomocné sloveso *ser*, které se při trpném rodě věty užívá ve spojení s participiem slovesa plnovýznamového.

Poslední skupinou opisných slovesných vazeb jsou tzv. opisné slovesné vazby diskurzivní (*perífrasis verbales de disposición, argumentales o escalares*). Opisné slovesné vazby, které se do této skupiny řadí, bývají často mylně chápány jen jako vazby aspektuální, co se týká jejich sloves pomocných. Do této skupiny se řadí například vazby *acabar por + ger.*, *llegar a + inf.*, *comenzar + ger.* a mnoho dalších.

Autor tvrdí, že slovesa jako *acabar*, *comenzar* či *terminar* většina studentů španělštiny ihned zařadí mezi slovesa aspektuální a nepřipouští již žádný jiný typ opisné slovesné vazby. Toto tvrzení není správné. Tato slovesa lze chápat i jako slovesa opisných slovesných vazeb diskurzivních. Tyto opisné slovesné vazby mají za úkol vytvořit vztah mezi několika ději a zorganizovat je do cyklů, buď implicitních, či explicitních.

- a. *Empezó diciendo impertinencias y acabó insultando a la gente.*
- b. *Primero tuvo un ligero malestar, luego algo de fiebre por las tardes, después momentos de confusión mental y llegó a estar gravemente enfermo.*

Opisné slovesné vazby v příkladu (a) jsou uspořádány, jak z hlediska časového, tak z hlediska vývoje dějové linie. Poslední věta příkladu (b) nám podává informaci o završení děje, kterému předcházely jiné děje.

Závěrem, opisné slovesné vazby diskurzivní se liší od těch aspektuálních tím, že vytvářejí vztahy mezi ději v jedné opisné slovesné vazbě, jak z hlediska časového, tak z hlediska dějové linie. Skutečnost, čím se aspektuální opisné slovesné vazby od těchto liší, je, že charakterizují pouze nějakou fázi děje.

- a. *Terminó de limpiar la casa.*

b. Terminó por limpiar la casa.

Příklad (a) uvádí ukázkovou opisnou slovesnou vazbu aspektuální, tato konkrétní nás informuje o jedné fázi děje, a to o konci děje. Zatímco příklad (b) je opisná slovesná vazba diskurzivní, která nás informuje o tom, že nějaký děj byl dokončen, neboť mu předcházely jiné děje.

(GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 44-50)

Tato kapitola si kladla za cíl interpretovat různé klasifikace opisných slovesných vazeb od španělských lingvistů. Z kapitoly vyplývá, že se jedná o téma velice komplikované a neexistuje pro něj jednoznačné řešení. Skutečností však zůstává, že většina autorů těchto tři publikací se shodne na definici opisných slovesných vazeb aspektuálních, které, jak jsme již uvedli výše, nevyjadřují vid, ale povahu slovesného děje. Do nich řadíme i opisné slovesné vazby terminativní, které se staly hlavním tématem dané bakalářské práce a o kterých pojednává následující kapitola.

2.7 Konkrétní opisné slovesné vazby označující konec slovesného děje

Následující podkapitoly pojednávají o opisných slovesných vazbách, které označující konec slovesného děje. Je důležité zmínit, že slovesa pomocná u opisných vazeb se buď gramatikalizovala, tzn. ztratila svůj původní význam buď částečně či úplně, anebo si svůj původní význam ponechala, tzn., že ke gramatikalizaci tohoto slovesa nedošlo. (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3345).

U opisných slovesných vazeb terminativních *acabar de + infinitiv*, *terminar de + infinitiv*, *dejar de + infinitiv*, *cesar de + infinitiv* a *parar de + infinitiv* se slovesa pomocná negramatikalizovala, tzn., že tato slovesa si svůj původní význam zachovala.

Následující podkapitoly si kladou za cíl vytyčit sémantická a syntaktická kritéria, o kterých se dočteme v kapitole 2.3. Dále se tato část bakalářské práce zaměřuje na důležité charakteristiky těchto opisných slovesných vazeb terminativních.

2.7.1 Acabar/terminar de + infinitiv

Opisná slovesná vazba *acabar de + infinitiv* má ze sémantického hlediska dva různé významy – temporální a aspektuální¹⁰, zatímco *terminar de + infinitiv* má pouze význam aspektuální, proto kapitola 2.7.1.1 pojednává o významu temporálním opisné

---

¹⁰ Aspektuálním významem myslíme povahu slovesného děje, nikoli vid.

slovesné vazby *acabar de + infinitiv*. Druhý význam této opisné slovesné vazby se plně shoduje s významem opisné slovesné vazby *terminar de + infinitiv*, proto podkapitola 2.7.1.2 bude vysvětlovat obě tyto opisné slovesné vazby zároveň, neboť jejich význam je identický.

2.7.1.1 První význam

První význam opisné slovesné vazby *acabar de + infinitiv* je význam temporální označující nedávnou minulost (*el pasado inmediato*), která byla jednorázová, odehrála se v konkrétním okamžiku, a z tohoto důvodu tento význam nebere zřetel na předchozí vývoj děje (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3378). Sylva Hamplová označuje tento děj jako děj „bezprostředně minulý“ (HAMPLOVÁ, 1996, str. 248).

- a. *Acabo de hablar con mi tía.*
- b. *Acababa de cerrar la puerta cuando oyó un disparo.*

Jak je z příkladových vět zřejmé, pomocné sloveso *acabar* v daném významu opisné slovesné vazby se může vyskytovat buď v přítomném čase, či v pretéritu imperfektu, druhý význam této opisné slovesné vazby připouští větší škálu slovesných časů.

Použití této opisné vazby často záleží na postoji mluvčího, tzn., zda chápe daný děj jako právě skončený, nebo už ho považuje pouze za minulý bez zřetele na nedávnou dějovou linii (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 61).

Jedno z kritérií definující opisnou slovesnou vazbu je nesubstituovatelnost slovesa plnovýznamového jiným slovním druhem. Substituce není možná zájmenem (*b*), ani substantivem (*c*), dokonce ani vedlejší větou (*d*). Z toho plyne, že tato opisná slovesná vazba splňuje kritéria uvedená v kapitole 2.3.

- a. *Juan y María acaban de romper.*
- b. **Juan y María acaban de eso.*
- c. **Juan y María acaban de ruptura.*
- d. **Juan y María acaban de que han roto.*

Další kritérium opisných slovesných vazeb je, že z nich nelze vytvořit větu enfatickou, tzn. větu, kde plnovýznamové sloveso je dáno na začátek pro zdůraznění děje. To by bylo možné pouze s použitím pomocného slovesa *hacer*, které by zde bylo z pohledu opisné slovesné vazby navíc.

*De romper es de lo que acaban Juan y María.

Další z kritérií je, že sloveso plnovýznamové má schopnost vybírat podmět a další větné členy, nikoli sloveso pomocné.

(Los resultados electorales/*Juan y María) acaban de filtrarse a la prensa.

Z výše uvedeného příkladu je patrné, že u tohoto slovesa plnovýznamového (*filtrarse*) jsou větné členy ve větě tak postavené, že podmínky životné zde jsou neakceptovatelné. Navíc stojí za povšimnutí příslovečné určení místa (*a la prensa*), které se správně váže podle pravidel ke slovesu plnovýznamovému, nikoli k pomocnému.

Abychom dokončili kritéria identifikující nám opisnou slovesnou vazbu, musíme dále konstatovat, že opisná slovesná vazba je schopná pasivní formy, kde důležitou roli hraje sloveso *ser*.

Son obras que acaban de ser restauradas con ayuda financiera alemana. (CREA: El País, 14/10/1997, <La dura belleza del arte ibero se exhibe en París>, España) (GARCÍA FERNÁNDEZ A KOL., 2006, str. 65-66).

Je zřejmé, že sloveso plnovýznamové bývá ve většině případů jiné než sloveso pomocné. Španělské gramatiky také akceptují možnost použít dvakrát sloveso *acabar* v jedné opisné slovesné vazbě, a to jednou jako sloveso pomocné a podruhé jako sloveso plnovýznamové. Viz příklad:

Acabo de acabar la redacción del proyecto.

Zároveň pravidla dovolují použít sloveso *acabar* se slovesem *terminar* v jedné opisné slovesné vazbě, *terminar* však vždy musí být na místě slovesa plnovýznamového.

Acabo de terminar la redacción del proyecto (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3379-3380).

Abychom byli schopni tento význam správně odlišit od významu následujícího, můžeme pro správné určení tohoto významu použít temporální výrazy *hace poco* či *hace un instante*.

a. *Mi madre acaba de llegar.*

b. *Mi madre ha llegado (hace poco/hace un instante)* (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 62).

Pouze tento první význam připouští rozkaz.

Acaba (tú) de una vez de decir tonterías.

Tento význam *acabar de + infinitiv* se také může spojit s jinými opisnými slovesnými vazbami, např.: s *volver a + inf.*, *poder + inf.*, *tener que + inf.*, *deber de + inf.* apod. Naše opisná slovesná vazba musí stát v tomto uskupení opisných slovesných vazeb v čele, jinak by se význam (a) změnil na význam (b), který je agramatický.

a. *Acaban de volver a jugar.*

b. **Puedo acabar de leer pronto el libro.*

S tímto významem se pojí plnovýznamová slovesa označující konec děje, nebo děj, který nepokračuje (*acción no continuada*), ne však se slovesy označující vlastnictví či stav (*).

a. *Acaba de llegar.*

b. **Acaba de tener una casa* (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3379-3380).

2.7.1.2 Druhý význam

Druhý význam opisné slovesné vazby *acabar de + infinitiv* je identický s opisnou slovesnou vazbou *terminar de + infinitiv*. Jejich význam je aspektuální, čímž se míní povaha slovesného děje, konkrétně fáze jeho ukončení. Mluvčí těmito opisnými slovesnými vazbami považuje děj za dokonavý a předpokládá se nějaký předchozí děj. Z toho důvodu slovesa plnovýznamová musí být pouze ta, jejichž sémantický význam je dokonavý. Nemůžeme u této opisné slovesné vazby použít slovesa plnovýznamová, která by označovala například frekvenčnost děje (např.: ve spojení se slovesem *soler*). Pomocným příslovce může být *ya*.

Ya he (acabado/terminado) de leer un libro.

U tohoto příkladu se jedná o druhý sémantický význam, neboť tomu, že kniha byla někým dočtena, muselo předcházet to, že ji někdo začal číst. Zároveň u tohoto významu, jak již bylo podotknuto výše, jsou významy těchto dvou opisných slovesných vazeb identické, a proto je na mluvčím, jaké pomocné sloveso upřednostní, častěji se však používá *acabar* (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3378-3381).

Vraťme se však ke kritériím, která nám pomohou tyto dvě opisné slovesné vazby jako opisné identifikovat. Sloveso plnovýznamové plní v těchto dvou *perífrasis verbales* pouze funkci verbální, tzn., že toto sloveso není substituovatelné zájmenem (b), ani substantivem (c) a ani vedlejší větou (d), čímž onu funkci ryze verbální splňuje.

- a. *Juan y María acabaron/terminaron de cenar a las doce.*
- b. **Juan y María acabaron/terminaron de eso a las doce.*
- c. **Juan y María acabaron/terminaron de la cena a las doce.*
- d. **Juan y María acabaron/terminaron de que cenaron a las doce.*

Není možné vytvořit enfatický význam, při kterém je kladen důraz na děj tím, že sloveso plnovýznamové je dáno na začátek věty.

*De cenar es de lo que acabaron/terminaron Juan y María a las doce.

Zaměříme se nyní na sloveso plnovýznamové v následující opisné slovesné vazbě.

Entonces, el décimo minuto terminó de pasar, y Juan saltó del coche. (CREA: A. Grandes, 2002, Los aires difíciles, España.)

Touto opisnou slovesnou vazbou můžeme potvrdit, že pouze sloveso plnovýznamové na sebe váže větné členy, nikoli sloveso pomocné.

Předposlední kritérium se týká příklonek, které se mohou jak preponovat, tak posponovat. V následujícím příkladu se příklonky posponují.

Las copas de coñac, que nos tomamos al final, terminaron de darnos ánimo. (CREA: J. Leguina, 1992, Tu nombre envenema mis sueños, España.)

Poslední kritérium, které nám potvrdí, že se jedná o opisnou slovesnou vazbu je, že ona opisná slovesná vazba může být pasivizována, kdy do pasivní formy přechází jen sloveso plnovýznamové.

Acabaron de ser definidas las atribuciones y composición de esa Junta Superior y de la Comisión de Censura Cinematográfica. (GARCÍA FERNÁNDEZ A KOL., 2006, str. 69-70, 264).

Druhý význam se odlišuje od toho prvního tím, že pokud to předchozí kontext dovoluje, může se část obsahující plnovýznamové sloveso vypustit.

¿Has acabado de comer ya?

Sí, ya he acabado.

Rovněž je možné vytvořit opisné pasivum (*pasiva perifrástica*), které demonstruje příklad (b), i pasivum neopisné (*pasiva no perifrástica*) u příkladu (c).

- a. *Acabaron de construir esta casa el año pasado.*
- b. *Esta casa acabó de ser construida el año pasado.*
- c. *Esta casa fue acabada de construir el año pasado.*

Na rozdíl od prvního významu tento význam může být znegován, tato negace posluchači sděluje, že daný děj se nakonec nestal.

No acabo de entender lo que quieres decirme (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3378-3381).

2.7.2 Dejar de + infinitiv

Luis García Fernández tuto perifrastickou konstrukci nazývá opisnou slovesnou vazbou, kde došlo k přerušení děje (*perífrasis terminativa de interrupción*) (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 73). Leonardo Gómez Torrego navíc ve své publikaci dodává, že onen přerušovaný děj mohl být dokončen později (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3381).

Tak jako předešlé opisné slovesné vazby, tak i tato opisná slovesná vazba splňuje sémantická a syntaktická kritéria.

Infinitiv (sloveso plnovýznamové) není substituovatelný substantivem (b), ani zájmenem (c), ani větou vedlejší (d), čímž splňuje kritéria pro určení opisné slovesné vazby, neboť plní funkci pouze verbální.

- a. *Juan dejó de pintar el cuadro durante cinco minutos.*
- b. **Juan dejó de la pintura durante cinco minutos.*
- c. **Juan dejó de eso durante cinco minutos.*
- d. **Juan dejó de que la pintara el cuadro durante cinco minutos.*

Navíc tuto opisnou slovesnou vazbu lze i pasivizovat, pasivní formy nabývá pouze sloveso plnovýznamové, nikoli pomocné (b). U příkladu (a) si můžeme všimnout zvrátneho pasiva, které je také možné vytvořit u opisných slovesných vazeb.

- a. *Las paredes se dejan de pintar en cuanto haga falta.*
- b. *Las paredes dejan de ser pintadas en cuanto haga falta.*

Sloveso plnovýznamové vždy vybírá podmět a další větné členy v oné opisné vazbě. Z toho důvodu, že pomocné sloveso je *dejar*, se podmětem mohou stát i podměty neživotné (a). Hovoříme-li o typu sloves plnovýznamových, mohou se v těchto opisných slovesných vazbách vyskytovat i slovesa plnovýznamová definující stav počasí (*verbos meteorológicos*) (b) či sloveso *haber* (c).

- a. *La televisión ha dejado de estar en el centro de la habitación.*
- b. *Hace unos momentos dejó de llover.*
- c. *En este curso dejará de haber convocatorias extraordinarias de examen.*

Nepřipouští enfatické významy (b).

- a. *Lo que Juan dejó de pintar fue el cuadro.*
- b. **De pintar el cuadro es de lo que Juan dejó.*

Naopak připouští příklonky (*los clíticos*), které se mohou preponovat (b) i posponovat (a).

- a. *Juan dejó de pintarlo.*
- b. *Juan lo dejó de pintar* (GARCÍA FERNÁNDEZ A KOL., 2006, str. 117-118).

Pokud bychom měli označit typy sloves, které se s touto opisnou slovesnou vazbou pojí, vybrali bychom slovesa imperfektivní (nedokonavá), slovesa s významem trvání slovesného děje, aby jim sloveso *dejar* vdechlo ono přerušení slovesného děje, a tak se slovesný děj stal perfektivním (dokonavým).

He dejado de fumar (ya no fumo).

Podle kontextu je možné použít i slovesa perfektivní, která začnou nabývat významu frekvenčnosti děje, a celá vazba je často doprovázena španělským adverbium *ya*.

Ya he dejado de llegar (estos días) tarde a casa.

Tato opisná slovesná vazba v záporném tvaru popírá přerušení onoho děje.

No he dejado de fumar aún (sigo fumando) (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3381).

Může se pojit například s modálními opisnými vazbami (a), či s habituální opisnou vazbou *soler + inf.* (b).

- a. *Juan tuvo que dejar de pintar.*

- b. *Juan solía dejar de pintar el cuadro todas las tardes* (GARCÍA FERNÁNDEZ A KOL., 2006, str. 119).

2.7.3 Parar/cesar de + infinitiv

Tyto dvě opisné slovesné vazby jsou po stránce sémantické naprosto identické. Hlavní sémantický rozdíl, kterým se liší od opisné slovesné vazby *dejar de + infinitiv*, je, že děj je definitivně přerušeny a nelze ho později dokončit (b).

- a. *Ha dejado de llover.*
b. *Ha cesado de llover.*

Pokud se zaměříme na tyto dvě opisné slovesné vazby, dáváme tou první (a) najevo, že sice pršet přestalo, ale připouštíme možnost, že by mohlo pršet znovu. Zatímco v příkladu (b) říkáme, že přestalo pršet a už pršet nebude.

Druhý sémantický rozdíl je, že tyto opisné vazby nepřipouští negativní formy v imperativu. Třetí rozdíl, kterým se tyto dvě opisné slovesné vazby liší od *dejar de + infinitiv*, je, že ono přerušení slovesného děje nebylo záměrné, na rozdíl od *dejar de + infinitiv*, kde určitý úmysl k přerušení slovesného děje byl. To je důvod, kdy podmětem jsou spíše substantiva neživotná.

El teléfono (había dejado/había cesado) de sonar.

Existují případy, kdy podmětem mohou stát i substantiva životná, ale pouze v případě, pokud tato substantiva nemají vliv na slovesný děj.

¿Cuándo pararé de sufrir? Nunca, por lo visto. (CREA: Á. Vázquez, 1976, La vida perra de Juanita Narboni, España.)

Jako u ostatních opisných slovesných vazeb není možná nominalizace plnovýznamového slovesa (b) ani substituce zájmenem (c), ani vedlejší větou (d). U opisné slovesné vazby (a) si zároveň můžeme všimnout, že pouze sloveso plnovýznamové je schopno vybírat podměty a jiné větné členy.

- a. *(Hacia los del salón, que han parado de bailar.) ¡Vamos, señores, contuníen bailando! ¡No pasa nada!* (CREA: L. Olmo, 1984, Pablo Iglesias, España.)
b. **Hacia los del salón, que han parado del baile.*
c. **Hacia los del salón, que han parado de eso.*
d. **Hacia los del salón, que han parado de que bailaban.*

Tyto opisné slovesné vazby nepřipouští enfatické významy, tzn. významy, kde je sloveso plnovýznamové dáno na začátek pro důraz děje.

*De responder al fuego es de lo que cesaron los militares.

Příklonky se mohou jak preponovat, tak posponovat.

Y cuando cesaron de medicarme, volví a empezar (CREA: T. Luca de Tena, 1979, Los renglones torcidos de Dios, España.)

Pasivizace těchto opisných slovesných vazeb je také možná. Do pasivní formy (participia) přechází pouze sloveso plnovýznamové doprovázené pomocným slovesem *ser*.

Isla cuyo hechizo, desde Homero, no ha cesado de ser cantado por los poetas. (CREA: D. Leyva, 1984, Una piñata llena de memoria, pág. 211, México) (GARCÍA FERNÁNDEZ A KOL., 2006, str. 95-98, 206-209).

Dále je možné vypustit plnovýznamové sloveso, pokud to kontext umožňuje, viz příklad.

¿Sigue lloviendo?

No, ya ha parado.

Skutečností, čím se tyto opisné slovesné vazby odlišují od jiných, je, že častěji se používají v negativních formách, přičemž ono přerušení děje se anuluje.

No para de llover (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3382)

U sloves v opisných slovesných vazbách je přirozené, že tvoří zvrtné pasivum (španělsky *pasiva refleja*), jednou z výjimek však tvoří sloveso *parar*, kde zvrtné pasivum v opisné slovesné vazbě není možné.

*No se pararon de gritar aquellas consignas (GARCÍA FERNÁNDEZ, 2012, str. 22).

2.8 Ustálená slovní spojení

Locuciones verbales, česky ustálená slovní spojení, by se snadno mohla zaměnit s opisnými slovesnými vazbami, proto tato kapitola stručným způsobem vysvětlí rozdíl mezi nimi, neboť ustálená slovní spojení nejsou tématem dané práce.

Ustálená slovní spojení „*jsou tvořena různými slovními druhy (clases de palabras), jejichž hlavním komponentem je sloveso, a které spolu vystupují jako jedna lexikální nerozdělitelná jednotka (jako jeden slovesný predikát)*“ (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3342). Z toho důvodu, že vztah těchto dvou jednotek je pevně daný, tyto jednotky se nedají substituovat a sloveso se nedá zaměnit s jiným (*echar a perder // *echar a ganar*) (GÓMEZ TORREGO, 1998, str. 197).

Slovními druhy, které se mohou pojit se slovesy v ustálených slovních spojeních, mohou být například: předložka spolu se substantivem (*tener en cuenta*), předložka s adverbiem (*echar de menos*), či například substantivum (*hacer polvo*) (GÓMEZ TORREGO, 1999, str. 3342).

Ustálené slovní spojení, které by se mohlo zaměnit s opisnými slovesnými vazbami, je spojení dvou sloves (např.: *dar que pensar, dar a conocer*). Důvodem, proč opisnými slovesnými vazbami nejsou, je skutečnost, že právě uvedené příklady se dají substituovat jedním slovesem (*preocupar, comunicar*), zatímco plnovýznamové sloveso opisných slovesných vazeb nikoli. Navíc u ustálených slovních spojení není možné posponovat zájmena (**Eché a perderlos. *Di de comerles.*).

Teoretická část úvodem vysvětlila kategorii povahy slovesného děje (kapitola 2.1) a uvedla i její typy z pohledu českých lingvistů Bohumila Zavadila a Petra Čermáka (kapitola 2.1.1), z nichž vycházíme pro následující kapitoly.

Kapitola 2.2 definovala termín opisných slovesných vazeb, kde hlavní roli hraje sloveso pomocné a plnovýznamové, byly zmíněny i typy spojení mezi těmito slovesy (kapitola 2.5). Dále byla zdůrazněna sémantická a syntaktická kritéria, díky kterým se opisné slovesné vazby identifikují a která musí být při jejich ověřování uplatňována (kapitola 2.3). Následně byla uvedena úskalí terminologie, na které se stoprocentně lingvisté neshodnou, neboť každý lingvista onu opisnou slovesnou vazbu může vidět jako konstrukci, perifázi, útvar apod. (kapitola 2.4).

Podkapitoly obsažené v kapitole 2.6 uvedly různé pohledy na klasifikaci opisných slovesných vazeb. Já osobně se přikláním ke klasifikaci Leonarda Gómeze Torrega (podkapitola 2.6.2).

Předposlední kapitola teoretické části se věnuje opisným slovesným vazbám terminativním tvořící hlavní téma dané bakalářské práce. Zde uvádíme jejich

sémantické významy, a především ověřujeme sémantická a syntaktická kritéria (kapitola 2.7 a její podkapitoly).

V závěru teoretické části se okrajově zabýváme ustálenými slovními spojeními, která mohou být někdy mylně zaměňována právě s opisnými slovesnými vazbami (kapitola 2.8).

V části praktické budeme pomocí korpusu InterCorp v textech beletristických a textech evropského tisku mapovat výrazové prostředky, které čeští překladatelé při překladu opisných slovesných vazeb do češtiny nejčastěji volí. Toto mapování si v dané části klademe za cíl, neboť jak již víme, čeština opisnými slovesnými vazbami nedisponuje, a proto je toto mapování z lingvistického hlediska češtiny a španělštiny zajímavé.

III. Praktická část

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na vyhledávání a analýzu opisných slovesných vazeb ve španělštině vyjadřujících konec slovesného děje pomocí českého korpusu InterCorp. Jak již bylo zmíněno výše, opisné slovesné vazby ve španělském jazyce vyjadřují povahu slovesného děje. Pro naši analýzu byly vybrány opisné slovesné vazby terminativní *acabar de + inf.*, *terminar de + inf.*, *dejar de + inf.*, *cesar de + inf.* a *parar de + inf.*

InterCorp je součástí Českého národního korpusu založeného FF UK v roce 1994, který je aktuálně spravován Ústavem Českého národního korpusu. Za svých 25 let existence nabízí zhruba 3 mld. slov v různých typech korpusů a pomáhá tak paralelně mapovat češtinu a srovnávat ji s dalšími jazyky. Výhodou je, že korpus nabízí i možnost specifikace daného jevu na různé typy textů, jedná se o texty originální a jejich překlady. Všechny příklady uvedené v tabulkách pochází z InterCorpu¹¹.

Pro následné analýzy jsou vždy použity verze InterCorpv11 – Spanish a InterCorpv11 – Czech, dotazy budou zadávány formou CQL. Každá jednotlivá opisná slovesná vazba je dále specifikována pomocí tzv. otázek, které jsou vždy definovány pomocí lemma a pomocí tzv. tagu, kde tato funkce má tu schopnost, že vybírá daný tvar plnovýznamového slovesa, v našem případě se jedná o infinitivy mající zkratku VLinf. Vzorce pro naše hledání jsou následující.

```
[lemma="acabar"][lemma="de"][tag="VLinf"]
```

```
[lemma="terminar"][lemma="de"][tag="VLinf"]
```

```
[lemma="dejar"][lemma="de"][tag="VLinf"]
```

```
[lemma="cesar"][lemma="de"][tag="VLinf"]
```

```
[lemma="parar"][lemma="de"][tag="VLinf"]
```

Vybrány budou pro každou opisnou slovesnou vazbu dva typy textů, a to beletrie a texty evropského tisku. U beletrie budeme ještě rozlišovat, zda se jedná o českou beletrii přeloženou do španělštiny či o španělsky psanou beletrii přeloženou do češtiny.

---

¹¹ Český národní korpus - InterCorp. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Cit.19.03.2019, dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Tato část bakalářské práce se zaměří na výrazové prostředky, které čeští překladatelé při překladu volí. Pro přehlednost bude uvedena ke každému z právě zmíněných typů textů tabulka. Texty evropského tisku (PressEurop) budou blíže specifikovány na oblast *Journalism-news* (žurnalistika-zprávy). Pokud to bude nutné u textů beletristických, bude zadána operace tzv. „náhodného vzorku“ pro nižší počet výskytů.

Všechny příklady v tabulce ve sloupci *Příklad nalezeného výskytu*, jak již bylo řečeno výše, pochází z InterCorpu, u každého příkladu je uveden navíc i zdroj¹². V závěru praktické části bude uvedena tabulka zachycující frekvenci užití těchto opisných slovesných vazeb.

3.1 Acabar de + infinitiv

3.1.1 Core – česká beletrie přeložená do španělštiny

Korpus InterCorp vyhledal celkem 320 výskytů této opisné slovesné vazby týkající se české beletrie přeložené do španělštiny. Analýze bylo podrobena 100 výskytů pomocí operace „náhodného vzorku“, tento výběr je zaznamenán v tabulce.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti k překladu opisnou slovesnou vazbou
<p><i>Viděla jsem právě toho slavného trumpetistu Klímu!</i></p> <p><i>¡Acabo de ver al famoso trompetista Klima!</i> (Milan Kundera, <i>Valčík na rozloučenou</i>, Fernando de Valenzuela, Barcelona, 2005)¹³</p>	30	Příslovce „právě“
<p><i>Teprve ty tři roky jsem pochopil, kdo to byli a proč tak psali Majakovskij a hlavně Serjoža Jesenin a Isaak Babel.</i></p> <p><i>Sólo durante aquellos tres años acabé de comprender quiénes eran y por qué escribían</i></p>	25	Minulý čas

¹² Forma uvedeného zdroje: (jméno a příjmení autora, název díla, jméno a příjmení překladatele, místo vydání, rok překladu).

¹³ Možná dvojí interpretace překladu příslovce *právě* (právě teď - příslovce je respondent překladu opisné slovesné vazby), či *právě* se váže k trumpetistovi Klímovi (právě jeho jsem viděl).

<p><i>como lo hacían Maiakovski, Serguei Esenin, y Isaak Babel.</i> (Bohumil Hrabal, <i>Kdo jsem</i>, Monika Zgustová, Barcelona, 1989)</p>		
<p><i>Mladiček dohrál svůj part, předal klarinet majiteli.</i> <i>El muchacho acabó de tocar su pieza y le devolvió el clarinete a su propietario.</i> (Ivan Klíma, <i>Láska a smetí</i>, Judit Romeu Labayen, Barcelona, 2007)</p>	16	Prefix do-
<p><i>Cítuji tento text z knihy, která se jmenuje Slovo ženy.</i> <i>El texto que acabo de citar ha sido extraído de un libro titulado Parole de femme.</i> (Milan Kundera, <i>Smích</i>, Fernando de Valenzuela, Barcelona, 2002)</p>	7	Přítomný čas
<p><i>Jako by se zrovna probudil.</i> <i>Como si acabara de despertar.</i> (Miloš Urban, <i>Stín katedrály</i>, Kepa Uharte, Barcelona, 2006)</p>	7	Příslovce „zrovna“
<p><i>Lidé z první řady namítali (částečně netrpělivě, částečně s jistou veselostí), že už mu přece stokrát vysvětlili, že autobus teď staví před fabrikou, kterou mezitím vystavěli.</i> <i>Los de la primera fila contestaron (entre impacientes y divertidos) que ya le habían explicado cien veces que ahora el autobús paraba delante de la fábrica que se había acabado de construir.</i> (Milan Kundera, <i>Život je jinde</i>, Fernando de Valenzuela, Barcelona, 2001)</p>	5	Prefix vy-
<p><i>A bednáři už skončili svačinu [...]</i> <i>Los toneleros ya acabaron de desayunar [...]</i></p>	5	Prefix s-

<i>(Bohumil Hrabal, Postřižiny, Monika Zgustová, Barcelona, 1976)</i>		
<i>Ted' padala hvězda.</i> <i>Acaba de pasar una estrella fugaz.</i> <i>(Karel Čapek, Krakatit, Patricia Gonzalo de Jesús, Madrid, 2010)</i>	5	Příslovce „ted“

Z analýzy plyne, že nejčastějším českým nalezeným respondentem pro překlad české beletrie do španělštiny opisnou slovesnou vazbou je příslovce *právě* a minulý čas.

3.1.2 Core – španělská beletrie přeložená do češtiny

Celkem 1982 výskytů vyhledal korpus InterCorp dané opisné slovesné vazby z oblasti španělské beletrie přeložené do češtiny. Pro takovýto velký počet nalezených výskytů byla zadána operace „náhodný vzorek“, kde bylo zadáno 100 náhodných vzorků, jejichž nalezené response demonstruje následující tabulka.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených Výskytů	Nalezené možnosti response
<i>Acababa de morir.</i> <i>Právě zemřel.</i> <i>(Federico Andahazi, Vlámské tajemství, překladatel neuveden, Barcelona, 2002)</i>	45	Příslovce „právě“
<i>Fue como si acabara de dictar sentencia a muerte a un hereje.</i> <i>Jako odsudek kacíře.</i> <i>(Javier Sierra, Napoleonovo egyptské tajemství, překladatel neuveden, Madrid, 2002)</i>	15	Vazba do češtiny nepřeložena
<i>Pajarito de Soto acababa de realizar un trabajo remunerado para dicha empresa.</i> <i>Pajarito de Soto dokončil pro tento podnik nějakou placenou práci.</i>	14	Prefix do-

<i>(Eduardo Mendoza, Pravda, překladatel neuveden, Barcelona, 1980)</i>		
<i>Parecía que un viento helado acabara de congelar la mesa. Jako by stůl zmrazil závan ledového větru. (Arturo Pérez-Reverte, Vlámský obraz, překladatel neuveden, místo vydání neuvedeno, 2000)</i>	14	Minulý čas
<i>Don Francisco acaba de perder un alfil. Don Francisco zrovna ztratil střelce. (Camilo José Cela, Úl, překladatel neuveden, Madrid, 1999)</i>	8	Příslovce „zrovna“
<i>Vámonos de aquí, antes de que acaben de fusilarte los mosquitos. Pojďme pryč, než tě tu odpraví komáři. (Gabriel García Márquez, Sto roků samoty, překladatel neuveden, místo vydání neuvedeno, 1967)</i>	4	Přítomný čas

Z předešlé analýzy víme, že nejčastěji se do španělštiny perifrází překládá příslovce *právé* a můžeme potvrdit, že i čeští překladatelé nejčastěji tuto opisnou slovesnou vazbou do češtiny překládají příslovcem *právé*. Často ji také nechávají nepřeloženou.

3.1.3 PressEurop

Opisná slovesná vazba *acabar de + infinitiv* pro tento typ textů byla blíže specifikována *Journalism-news* (žurnalistika – zprávy) pro nižší počet nalezených výskytů, kterých po specifikaci bylo 59. Pro překlad opisných slovesných vazeb do češtiny čeští překladatelé volí různé možnosti překladu zachycené ve sloupečku *Nalezené možnosti response*.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>Europa acaba de perder a un hombre notable.</i> <i>Evropa ztratila pozoruhodného člověka.</i> <i>(autor neuveden, El mejor primer ministro de la historia polaca, překladatel neuveden, Paříž, 2013)</i></p>	25	Minulý čas
<p><i>Las deudas de Sky Europe, que acaba de publicar su balance, han aumentado con la velocidad de un cohete durante los seis últimos años.</i> <i>Dluhy slovenských aerolinek SkyEurope raketově stoupaly posledních šest let.</i> <i>(autor neuveden, SkyEurope 'se juega el todo por el todo', překladatel neuveden, Paříž, 2009)</i></p>	13	Vazba do češtiny nepřeložena
<p><i>Los rusos, efectivamente, acaban de amenazar a Ucrania con aplicar sanciones económicas si esta continúa proporcionando armas a Tbilissi.</i> <i>Rusové před nedávnem začali vyhrožovat Ukrajině hospodářskými sankcemi v případě, že bude nadále zásobovat zbraněmi Tbilisi.</i> <i>(autor neuveden, Armas rumanas para Georgia, překladatel neuveden, Paříž, 2009)</i></p>	12	Příslovce „nedávno“
<p><i>La reina Fabiola acaba de morir.</i> <i>Královna Fabiola právě zemřela.</i> <i>(autor neuveden, Los nuevos medios matan a la reina Fabiola, překladatel neuveden, Paříž, 2009)</i></p>	7	Příslovce „právě“
<p><i>Francia través de su primer ministro, acaba de aceptar lo que Alemania lleva repitiendo meses.</i> <i>Francie ústy svého premiéra konečně přiznala to, o čem Německo mluví již měsíce.</i> <i>(autor neuveden, París cede en los eurobonos, překladatel neuveden, Paříž, 2012)</i></p>	2	Příslovce „konečně“

Je zřejmé, že jazyk používaný v textech právního či administrativně-právního charakteru je specifický, často se obsah těchto typů textů musí přizpůsobit zvyklostem jazyka, do kterého je překládán. Opisná slovesná vazba *acabar de + infinitiv* je nejčastěji podle naší analýzy buď vypuštěna, či přeložena minulým časem.

3.2 Terminar de + infinitiv

3.2.1 Core – česká beletrie přeložená do španělštiny

Korpus InterCorp vyhledal celkem 83 výskytů opisné slovesné vazby *terminar de + infinitiv* v české beletrii přeložené do španělštiny.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti k překladu opisnou slovesnou vazbou
<p><i>Proč mne nenecháte domluvit?</i> <i>¿Por qué no me deja terminar de hablar?</i> (Karel Čapek, R. U. R., Consuelo Vázquez de Parga, Madrid, 1966)</p>	45	Prefix do-
<p><i>Právě ve chvíli, kdy doktor Vlach skončil přípravu čaje, vyšlo slunce a vešla slečna Barbora.</i> <i>Justo en el momento en que el doctor Vlach terminaba de preparar el té, salió el sol y entró la señorita Bárbara.</i> (Zdeněk Jirotka, Saturnin, Eduardo Fernández Couceiro, Praha, 2004)</p>	16	Prefix s-
<p><i>Když se dámy sdostatek pokochaly, spustil nohavici.</i> <i>Cuando las damas terminaron de mirar, el coronel bajó de nuevo la manga del pantalón.</i> (Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, Anita Gómez de Cardenas, Barcelona, 1999)</p>	12	Minulý čas
<p><i>Když vyřkl poslední slova, uvědomil si jejich význam.</i> <i>Al terminar de pronunciar estas últimas palabras</i></p>	7	Prefix vy-

<p><i>se dio cuenta de su significado.</i> (Milan Kundera, <i>Valčík na rozloučenou</i>, Fernando de Valenzuela, Barcelona, 2005)</p>		
<p><i>Vybavuje se mi jeden letní den: dostal jsem tehdy vycházku dřív, než měla Lucie po práci.</i> <i>Me acuerdo de un día de verano: me dieron el permiso antes de que Lucie terminara de trabajar.</i> (Milan Kundera, <i>Žert</i>, Fernando de Valenzuela, Barcelona, 1994)</p>	3	Předložka + substantivum

Španělští překladatelé podle této analýzy nejčastěji překládají opisnou slovesnou vazbou *terminar de + infinitiv* česká slovesa s prefixem *do-* a slovesa s prefixem *s-*.

3.2.2 Core – španělská beletrie přeložená do češtiny

Španělská beletrie, ve které se vyskytuje daná opisná slovesná vazba a která byla přeložena do češtiny, nabízí širokou škálu výskytů, a to celkem 441 výskytů, ty byly pomocí operace „náhodného vzorku“ sníženy na 100 náhodně vybraných vzorků.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>La madre se acerca al caballete y termina de limpiar los pinceles.</i> <i>Matka jde ke stojanu a dočišťuje štětce.</i> (Pedro Almodóvar, <i>Vše o mé matce</i>, překladatel neuveden, Praha, 2005)</p>	44	Prefix <i>do-</i>
<p><i>Se le terminaba de desmoronar un mundo que él había creído bueno.</i> <i>Zřítíl se mu svět, o kterém věřil, že je dobrý.</i> (Isabel Allende, <i>Dům duchů</i>, překladatel neuveden, místo vydání neuvedeno, 1982)</p>	28	Minulý čas
<p><i>Cuando terminó de hablar, el sacerdote se</i></p>	10	Prefix <i>s-</i>

<p><i>santiguó.</i></p> <p><i>Když skončil, pokřižoval se.</i></p> <p><i>(Mario Vargas Llosa, Keltův sen, autor neuveden, Madrid, 2010)</i></p>		
<p><i>Encontraron a Ángela Vicario tumbada bocabajo en un sofá del comedor y con la cara macerada a golpes, pero había terminado de llorar.</i></p> <p><i>Našli Angelu Vicariovou nataženou tváří dolů na pohovce v jídelně s obličejem zhmožděným od ran, ale přestala už plakat.</i></p> <p><i>(Gabriel García Márquez, Kronika ohlášené smrti, překladatel neuveden, místo vydání neuvedeno, 1981)</i></p>	10	„Přestat + inf.“
<p><i>Serafín terminaba de recoger las colillas.</i></p> <p><i>Serafín právě odklidil rozházený popel.</i></p> <p><i>(Carlos Fuentes, Smrt Artemia Cruze, překladatel neuveden, Madrid, 1994)</i></p>	4	Příslovce „právě“
<p><i>Después me duché por tercera vez en lo que iba de día para terminar de librarme de los pelillos de la peluquería [...].</i></p> <p><i>Potom jsem se potřetí za den vysprchoval, abych se konečně zbavil zbytků vlasů z holičství [...].</i></p> <p><i>(Pablo Tusset, Nejlepší loupákův zážitek, překladatel neuveden, Madrid, 2001)</i></p>	4	Příslovce „konečně“

Toto konkrétní bádání přineslo následující poznatky: opisnou slovesnou vazbu *terminar de + infinitiv* čeští překladatelé nejčastěji překládají prefixem *do-* a minulým časem. Z předchozího bádání jsme zjistili, že španělští překladatelé nejčastěji překládají prefix *do-* spolu s prefixem *s-* pomocí této perifráze.

3.2.3 PressEurop

Následující bádání přineslo pouze 5 výskytů opisné slovesné vazby *terminar de + infinitiv* v textech evropského tisku se specifíkem na *Journalism-news*.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>Pero si bien Angela Merkel declara “su alegría” por esta venta, los periódicos no se terminan de crear que la operación suponga realmente la salvación de la marca.</i></p> <p><i>Angela Merkelová vyjádřila „radost“ z tohoto kroku, tisk ale pochybuje o tom, že chystaná operace značku skutečně zachrání.</i></p> <p><i>(autor neuveden, Opel a salvo... ¿hasta cuándo?, překladatel neuveden, Paříž, 2009)</i></p>	2	Přítomný čas
<p><i>“Los 6 o 7 años que aún son necesarios para terminar de construir las infraestructuras terrestres son una verdadera oportunidad para los aeropuertos”.</i></p> <p><i>„Šest nebo sedm let nutných k dokončení výstavby pozemních infrastruktur představují pro letiště skutečnou příležitost“.</i></p> <p><i>(autor neuveden, A falta de carreteras, los rumanos vuelan, překladatel neuveden, Paříž, 2009)</i></p>	2	Substantivum s prefixem do-
<p><i>Sin embargo, Les Echos advierte de que “ las agencias de calificación no han terminado de castigar a los países de la zona euro”.</i></p> <p><i>Francouzský deník Les Echos nicméně varuje, že „ratingové agentury ještě nepřestaly země eurozóny trestat“.</i></p> <p><i>(autor neuveden, El final de la recesión está a la vista, překladatel neuveden, Paříž, 2013)</i></p>	1	„Přestat + inf.“

Následující analýza vzhledem k počtu nalezených výskytů nepřinesla výsledky, ze kterých bychom mohli vyvodit objektivní závěr.

3.3 Dejar de + infinitiv

3.3.1 Core – česká beletrie přeložená do španělštiny

Český korpus InterCorp vyhledal celkem 350 výskytů české beletrie, která byla přeložena do španělštiny a ve které se vyskytuje opisná slovesná vazba *dejar de + infinitiv*. Z důvodu velkého počtu nalezených výskytů byla zadána operace „náhodného vzorku“, kde bylo požadováno 100 náhodných vzorků.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti k překladu opisnou slovesnou vazbou
<p><i>Kdyby se byl plán uskutečnil, ručím ti za to, že by auta přestala existovat.</i></p> <p><i>Si el plan se hubiese realizado, te aseguro que los coches habrían dejado de existir.</i></p> <p><i>(Milan Kundera, Nesmrtelnost, Fernando de Valenzuela, Barcelona, 1998)</i></p>	63	„Přestat + inf.“
<p><i>Drnčení zvonku rázem utichlo a mně se trochu ulevilo.</i></p> <p><i>El timbre dejó de sonar y me sentí algo aliviado.</i></p> <p><i>(Miloš Urban, Sedmikostelí, Kepa Uharte, Madrid, 2005)</i></p>	24	Minulý čas
<p><i>U nás dole stále stoupá voda a zaplavuje naši zemi.</i></p> <p><i>Allí abajo no deja de subir el nivel del agua: toda la tierra se está anegando.</i></p> <p><i>(Oldřich Kašpar, Proč se indiáni bojí soviho křiku, Ludmila Holková, Praha, 2006)</i></p>	7	Přítomný čas
<p><i>Ať tedy Anglie nedělá hlouposti!</i></p> <p><i>¡Que Inglaterra deje de hacer tonterías!</i></p> <p><i>(Karel Čapek, Válka s mloky, Ana Falbrová a Ciro Elizondo, Barcelona, 1982)</i></p>	6	Rozkaz

Opisná slovesná vazba *dejar de + infinitiv* se nejčastěji překládá do češtiny pomocí vazby *přestat + inf.* a touto analýzou byla teorie z části teoretické potvrzena i opačně, neboť španělští překladatelé nejčastěji překládali vazbu *přestat + inf.* právě touto opisnou slovesnou vazbou. Dále je pak hojně překládán i minulý čas. Zajímavým výsledkem je i rozkaz, který byl rovněž jedním z respondentů.

3.3.2 Core – španělská beletrie přeložená do češtiny

InterCorp vyhledal celkem 1564 výskytů opisné slovesné vazby *dejar de + infinitiv* v oblasti španělské beletrie přeložené do češtiny. Z nich bylo vybráno operací „náhodného vzorku“ celkem 100 výskytů, jejichž analýzu zaznamenává následující tabulka.

Příklad nalezeného výskytu	Nalezený počet výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>No deja de contemplar a Urania, como hechizada.</i></p> <p>Nepřestává jakoby očarovane pozorovat Uranii.</p> <p>(Mario Vargas Llosa, <i>Kozlova slavnost</i>, překladatel neuveden, Madrid, 2000)</p>	60	„Přestat + inf.“
<p><i>De esta manera yo dejaba de tener conciencia de mí misma y me olvidaba, por tanto, de mis preocupaciones.</i></p> <p>A já tak o sobě ztrácela vědomí a aspoň na chvíli zapomínala na všechno, co mě trápilo.</p> <p>(Lucía Etxebarria, <i>Beatriz a nebeská tělesa</i>, překladatel neuveden, Madrid, 2002)</p>	22	Minulý čas
<p><i>La misteriosa dama del impermeable no deja de rondarme la cabeza.</i></p> <p>Ta tajemná dáma v pršiplášti mi nejde z hlavy.</p> <p>(Arturo Pérez-Reverte, <i>Vlámský obraz</i>, překladatel neuveden, místo vydání neuvedeno, 1990)</p>	12	Přítomný čas

<p><i>Lo miró y le sonrió, sin dejar de acariciar las cuerdas de ese instrumento que nunca llegaría a amansar.</i></p> <p><i>Pohlédla na něj a usmála se, nepřestávajíc hladit struny nástroje, který si nikdy nedokázala ochočit.</i></p> <p><i>(Mario Vargas Llosa, Ráj je až za rohem, překladatel neuveden, Buenos Aires, 2003)</i></p>	6	Přechodník
---	---	------------

Zaměříme-li se na dva nejčastější výrazové prostředky z předchozí a této analýzy, můžeme konstatovat, že výsledky se shodují. Čeští překladatelé nejčastěji při překladu této opisné slovesné vazby volí vazbu *prestat + inf.* a minulý čas. Zároveň jejich španělští kolegové tyto možnosti *responde* nejčastěji touto opisnou slovesnou vazbou překládají.

3.3.3 PressEurop

Opisná slovesná vazba *dejar de + infinitiv* byla v textech evropského tisku se specifíkem na *Journalism-news* vyhledána s celkem 55 výskyty.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti <i>responde</i>
<p><i>¿Cuándo se deja de denominar con este término a una persona?</i></p> <p><i>Kdy už nemá být člověk považován za alochtonního?</i></p> <p><i>(autor neuveden, Eliminemos un término molesto, překladatel neuveden, Paříž, 2012)</i></p>	30	Přítomný čas
<p><i>“Si lo que querían era que dejásemos de trabajar aquí, lo han conseguido”, declaró un portavoz de Emergency a La Repubblica.</i></p> <p><i>„Jestli jim šlo o to, abychom zde přestali působit, pak dosáhli svého cíle, “ sdělil mluvčí Emergency listu La Repubblica.</i></p>	16	„Přestat + inf.“

<i>(autor neuveden, ¿Terroristas o testigos?, překladatel neuveden, Paříž, 2010)</i>		
<i>A diferencia de lo que le ocurría a Pinocho en el cuento, el Partido Demócrata (PD) de Italia debería dejar de escuchar a su “Grillo”, escribe el periódico Il Sole 24 Ore. Na politickou scénu Apeninského poloostrova se <u>snaží protlačit nejznámější italský komik Pepe Grillo¹⁴</u>, informuje list Il Sole 24 Ore. (autor neuveden, Cuidado con Grillo, překladatel neuveden, Paříž, 2009)</i>	9	Vazba do češtiny nepřeložena

U této opisné slovesné vazby, jak vyplývá z výše uvedené tabulky, se při překladu do češtiny jako u předchozích analýz nejčastěji používá přítomný čas a opět vazba *prestat + inf.*

3.4 Cesar de + infinitiv

3.4.1 Core – česká beletrie přeložená do španělštiny

Cesar de + infinitiv je opisná slovesná vazba, která posluchači podává informaci o ději, který byl definitivně přerušen, a tedy nemohl být později dokončen. InterCorp vyhledal celkem 21 výskytů zaměřených na českou beletrii přeloženou do španělštiny, kde se tato opisná slovesná vazba vyskytuje.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti k překladu opisnou slovesnou vazbou
<i>Dva muži přestali obcházet v kruhu. Los dos hombres han cesado de caminar en círculo. (Julius Fučík, Reportáž psaná na oprátce, Libuše Prokopová, Kolumbie, 1978)</i>	7	„Přestat + inf.“

¹⁴ Podtržený textový segment, z něhož respondent byl vypuštěn.

<p><i>Tak sedím a hraju si neustále nervózně s papírovými tácky [...].</i></p> <p><i>Y no ceso de jugar con el posavasos de papel [...].</i></p> <p>(Bohumil Hrabal, <i>Kdo jsem</i>, Monika Zgustová, Barcelona, 1989)</p>	6	Příslovce „neustále“
<p><i>Dozorce jej chválí: hle, jaký je dřič, jak je spolehlivý, jak si hledí jen své povinnosti a nedá se zlákat k ničemu nedovolenému.</i></p> <p><i>Los guardianes no cesan de elogiarlo: ¡qué laborioso!, ¡qué seguro!, ¡cómo cumple con su deber sin dejarse arrastrar a nada prohibido!</i></p> <p>(Julius Fučík, <i>Reportáž psaná na oprátce</i>, Libuše Prokopová, Kolumbie, 1978)</p>	6	Přítomný čas
<p><i>A tatínek spínal ruce a mučil se pravdou:</i></p> <p><i>Y mi padre no cesaba de juntar las manos y alzarlas al cielo y torturarse con la verdad:</i></p> <p>(Bohumil Hrabal, <i>Městečko, kde se zastavil čas</i>, Monika Zgustová, Barcelona, 1995)</p>	2	Minulý čas

Zde si můžeme všimnout, že nejčastějšími výrazovými prostředky, které jsou překládány do španělštiny danou opisnou slovesnou vazbou, je vazba *prestat + inf.*, příslovce *neustále* a přítomný čas.

3.4.2 Core – španělská beletrie přeložená do češtiny

Celkem 58 výskytů zaznamenal korpus InterCorp týkajících se španělské beletrie přeložené do češtiny, kde se vyskytuje opisná slovesná vazba *cesar de + infinitiv*.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>Y cesó de respirar.</i> <i>A přestal dýchat.</i> (Horacio Quiroga, <i>Návrat Anakondy</i>, překladatel neuveden, místo vydání neuvedeno, 2007)</p>	35	„Přestat + inf.“
<p><i>No cesaba de hablar.</i> <i>Neustále mlel.</i> (Pedro Juan Gutiérrez, <i>Král Havany</i>, překladatel neuveden, Barcelona, 1999)</p>	14	Příslovce „neustále“
<p><i>Al mencionarse el apellido del magnate, la señora Pietri dejó de pelar su pollo, la Nena cesó de engullir un pastel de chocolate y hasta Pascal Junior bajó el volumen de su grabadora. Jakmile bylo vysloveno magnátovo jméno, přestala paní Pietriová škubat kuře, Neně zaskočil čokoládový zákusek, a dokonce Pascal Junior ztlumil magnetofon.</i> (Reinaldo Arenas, <i>Vrátný</i>, překladatel neuveden, Málaga, 1989)</p>	5	Minulý čas
<p><i>Sacan dos sillas a la azotea y no cesan de charlar.</i> <i>Vynesou si na terasu židle a jejich řečem není konce.</i> (Miguel Delibes, <i>Lovcův deník</i>, překladatel neuveden, Barcelona, 1980)</p>	4	Přítomný čas

Vazba *prestat + inf.* a příslovce *neustále* se často překládají pomocí opisné slovesné vazby *cesar de + infinitiv*. Výsledky této analýzy potvrdily analýzu předchozí.

3.4.3 PressEurop

Ačkoliv v textech evropského tisku bylo vyhledáno pouze 8 výskytů opisné slovesné vazby *cesar de + infinitiv* pro oblast *Journalism-news*, tyto výskyty potvrdily závěry předchozích analýz. Viz následující tabulka.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>El accidente del rey Juan Carlos I durante una cacería de elefantes en Botswana, el 12 de abril, no cesa de suscitar comentarios.</i></p> <p><i>Král Juan Carlos I. má sice operaci zlomeného kyčle za sebou, ale jeho nehoda během lovu slonů z 12. dubna nepřestává vyvolávat kritiku.</i></p> <p><i>(autor neuveden, Un viaje real rodeado de polémica, překladatel neuveden, Paříž, 2012)</i></p>	3	„Přestat + inf.“
<p><i>Desde su entrada en 2004, Malta no ha cesado de ver crecer el flujo de inmigrantes que llegan a su territorio.</i></p> <p><i>Od jejího vstupu do EU v roce 2004 se příliv běženců na Maltu neustále zvyšuje.</i></p> <p><i>(autor neuveden, La UE se reparte sus inmigrantes, Paříž, 2009)</i></p>	3	Příslovce „neustále“
<p><i>La diferencia no cesa de aumentar entre los buenos y los malos alumnos [...].</i></p> <p><i>Prohlubuje se rozdíl mezi dobrými a špatnými žáky [...].</i></p> <p><i>(autor neuveden, Los europeos se quedan atrás, překladatel neuveden, Paříž, 2013)</i></p>	2	Přítomný čas

I poslední analýza zaměřená na texty evropského tisku potvrdila analýzy předchozí, neboť i zde se *cesar de + infinitiv* ve většině případů překládá příslovcem *neustále* či vazbou *přestat + inf.*

3.5 Parar de + infinitiv

3.5.1 Core – česká beletrie přeložená do španělštiny

Korpus InterCorp vyhledal celkem 98 výskytů opisné slovesné vazby *parar de + infinitiv* v české beletrii, která byla přeložena do španělštiny a objevuje se v ní tato opisná slovesná vazba. Všimněme si, že tato vazba bývá ve většině případů užívaná v záporu.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti k překladu opisnou slovesnou vazbou
<p><i>Prokop nervózně přešlapoval.</i> <i>Prokop no paraba de mover los pies con nerviosismo.</i> (Karel Čapek, <i>Krakatit</i>, Patricia Gonzalo de Jesús, Madrid, 2010)</p>	60	„Pouze“ minulý čas
<p>„Pane doktore, já jsem pořád tak smutnej, ale tak,“ řekl pacient Šoltys, kterej se pořád smál, smál a plácal se po stehnech. „Doctor, siempre estoy tan triste, ¡pero tanto!“, dijo el paciente Soltys que no paraba de reírse, se reía y se daba palmadas en los muslos. (Bohumil Hrabal, <i>Morytáty a legendy</i>, Luisa Rancaño a Núria Mirabet, Barcelona, 2000)</p>	24	Příslovce pořád + slovesný čas
<p><i>Neustále žvanil, bavil společnost, dělal bonmoty [...].</i> <i>No paró de hablar, de divertir a los presentes, de decir cosas graciosas [...].</i> (Milan Kundera, <i>Směšné lásky</i>, Fernando de Valenzuela, Barcelona, 2000)</p>	11	Příslovce neustále + slovesný čas
<p><i>Ecco, signore, ono už neprší.</i> <i>Y bien, señor, ya ha parado de llover.</i> (Karel Čapek, <i>Kniha apokryfů</i>, Ana Orozco de Falbr, Praha, 1962)</p>	5	Přítomný čas

Nejčastějšími respondenty, které se překládají do španělštiny touto opisnou slovesnou vazbou, je *príslovce pořád + slovesný čas* a minulý čas. Opisná slovesná vazba *parar de + infinitiv* se ve většině případů používá v záporu (*no parar de + inf.*), čímž nám dává najevo, že slovesný děj probíhal.

3.5.2 Core – španělská beletrie přeložená do češtiny

Španělská beletrie, ve které se vyskytuje daná opisná slovesná vazba a která byla přeložena do češtiny, nabízí celkem 73 nalezených výskytů.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezných výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>¿Cuándo parará de sangrar, por las barbas de Lucifer?</i></p> <p><i>Kdy to k čertu přestane krváčet?</i></p> <p>(Juan Marsé, <i>Ještěrčí ocásky</i>, překladatel neuveden, místo vydání neuvedeno, 2000)</p>	27	„Přestat + inf.“
<p><i>Otro no paraba de murmurar.</i></p> <p><i>Druhý neustále něco munlal.</i></p> <p>(Roberto Bolaño, 2666, překladatel neuveden, Barcelona, 2004)</p>	18	Příslovce neustále + slovesný čas
<p><i>Había parado de llover.</i></p> <p><i>Bylo po dešti.</i></p> <p>(Mario Vargas Llosa, <i>Vypravěč</i>, překladatel neuveden, Barcelona, 1995)</p>	16	„Pouze“ minulý čas
<p><i>No parábamos de salir y frecuentar ...</i></p> <p><i>Pořád jsme někam chodili, na návštěvy ...</i></p> <p>(Eduardo Mendoza, <i>Pravda o případu Savolta</i>, překladatel neuveden, Barcelona, 1980)</p>	12	Příslovce pořád + slovesný čas

Vazba *přestat + inf.* a *príslovce neustále + slovesný čas* jsou nejčastějšími překlady opisné slovesné vazby *parar de + infinitiv*. Vazba *přestat + inf.* se ve většině příkladů uplatňuje u *parar de + infinitiv* v kladné formě, zatímco příslovce *neustále* se překládá tam, kde *parar de + infinitiv* je ve formě záporné.

3.5.3 PressEurop

InterCorpem byl nalezen pouze 1 výskyt opisné slovesné vazby *parar de + infinitiv* v evropském tisku se specifíkem na *Journalism-news*.

Příklad nalezeného výskytu	Počet nalezených výskytů	Nalezené možnosti response
<p><i>Tal proyecto, que podría impulsar a Bielorrusia en la primera escena de Europa, mejorar su imagen y ofrecerle beneficios económicos nada despreciables, no puede sino interesar a Alexander Grigorievich Lukashenko, que no ha parado de predecir un destino fuera de lo común para su país.</i></p> <p><i>Takový projekt, který by Bělorusko vynesl na výsluní evropské scény, zlepšil image země a přinesl jí nemalé ekonomické výhody, musí Alexandra Gregorijeviče Lukašenka, jenž své zemi neustále předpovídá výjimečnou budoucnost, nutně zajímat.</i></p> <p><i>(autor neuveden, La crisis ucraniana pone a Minsk en primer plano, prekladatel neuveden, Paříž, 2014)</i></p>	1	Příslovce „neustále“

Pro analýzu dané opisné slovesné vazby v tomto typu textu nelze uvést žádný závěr, snad jen ten, že výskyt opisné slovesné vazby *parar de + infinitiv* v těchto typech textů je téměř nulový.

3.6 Tabulka s frekvencí jednotlivých opisných slovesných vazeb v textech podrobených analýze

OSV ¹⁵	Core 1 ¹⁶	Pořadí ve frekvenci užití	Core 2 ¹⁷	Pořadí ve frekvenci užití	PressEurop ¹⁸	Pořadí ve frekvenci užití
Acabar de + infinitiv	320	2.	1982	1.	59	1.
Terminar de + infinitiv	83	4.	441	3.	5	4.
Dejar de + infinitiv	350	1.	1564	2.	55	2.
Cesar de + infinitiv	21	5.	58	5.	8	3.
Parar de + infinitiv	98	3.	73	4.	1	5.

Tato tabulka zachycuje celkovou frekvenci užití opisných slovesných vazeb terminativních, které byly podrobeny jednotlivým analýzám. Tyto analýzy přinesly následující poznatky a tvrzení.

Opisná slovesná vazba *acabar de + infinitiv* je z těchto pěti opisných slovesných vazeb terminativních, které byly naší analýze podrobeny, nejčastěji užívanou v typech textů *Core 2* a *PressEurop*. Druhou nejčastější je v textech *Core 1*.

Ačkoliv opisná slovesná vazba *terminar de + infinitiv* je synonymní s opisnou slovesnou vazbou *acabar de + infinitiv*, co se týká jejího významu aspektuálního, frekvence užití *terminar de + infinitiv* je nižší. Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.7.1.2, častěji se používá právě *acabar de + infinitiv*. Toto tvrzení z části teoretické bylo potvrzeno.

¹⁵ OSV – opisná slovesná vazba

¹⁶ Core 1 – česká beletrie přeložená do španělštiny

¹⁷ Core 2 – španělská beletrie přeložená do češtiny

¹⁸ PressEurop – texty evropského tisku

Opisná slovesná vazba *dejar de + infinitiv* je z hlediska frekvence užití první v textech *Core 1* a obsazuje druhá místa v textech *Core 2* a *PressEurop*.

Pokud porovnáme poslední dvě opisné slovesné vazby v naší analýze, a to *cesar de + infinitiv* a *parar de + infinitiv*, můžeme potvrdit, že *parar de + infinitiv* je používána častěji v *Core 1* a *Core 2*, *cesar de + infinitiv* je naopak častější v textech evropského tisku (*PressEurop*).

Zaměříme-li se na předešlé analýzy, můžeme si všimnout vazby *přestat + inf.*, která se vyskytla minimálně jednou u všech opisných slovesných vazeb s výjimkou opisné slovesné vazby *acabar de + infinitiv*. Překladaelé touto vazbou zřejmě zevšeobecňují význam opisných slovesných vazeb terminativních.

U několika výsledků jednotlivých analýz jsme zjistili i to, že se někdy překladael rozhodne opisnou slovesnou vazbu vypustit. Činí tak možná proto, že by mu onen překlad přišel jako informace „navíc“.

Cílem praktické části bylo vyhledat v českém korpusu *InterCorp* opisné slovesné vazby terminativní v beletrii a v textech evropského tisku. Zaměřili jsme se na různé výrazové prostředky při překladu opisných slovesných vazeb do češtiny. Následně byly výsledky zanalyzovány a ke každé jednotlivé analýze byly uvedeny vždy dvě až tři nejčastější možnosti *response*. Závěrem byla uvedena tabulka, která zrekapitulovala celkový počet výskytů u jednotlivých opisných slovesných vazeb a zároveň uvedla i jejich celkové pořadí v jednotlivých typech textů.

IV. Závěr

Tématem této bakalářské práce jsou Opisné slovesné vazby s významem konce slovesného děje (*las perífrasis verbales con significado del fin de la acción verbal*). V první řadě se zabýváme tím, jaká je vůbec jejich funkce. Díky opisným slovesným vazbám se ve španělštině vyjadřuje povaha slovesného děje, tzn., že opisné slovesné vazby vyjadřují různé fáze slovesného děje (začátek, průběh, konec apod.).

Zabývali jsme se i jejich morfologickou strukturou, kterou tvoří sloveso pomocné (*verbo auxiliar*) a sloveso plnovýznamové (*verbo auxiliado, verbo principal*). Ačkoli se jedná o dvě slovesa, tvoří pouze jeden slovesný predikát. Opisná slovesná vazba musí splňovat sémantická a syntaktická kritéria. Uvedeme si některá z nich.

Sloveso plnovýznamové musí mít funkci pouze verbální, nemůžeme ho tedy substituovat jiným slovním druhem. Veškeré větné členy, které mají za cíl obohatit opisnou slovesnou vazbu, se musí vázat pouze k slovesu plnovýznamovému, nikoli k slovesu pomocnému. Pokud tato a další kritéria uvedená v teoretické části v kapitole 2.3 nejsou splněna, o opisnou slovesnou vazbu se nejedná.

Dalším bodem bakalářské práce je terminologie, která není jednoznačná, neboť každý lingvista chápe opisnou slovesnou vazbu trochu jinak. Leonardo Gómez Torrego ji označuje jako *la perífrasis verbal, la construcción perifrástica* apod. Lingvista Luis García Fernández používá pro její označení termíny *la estructura perifrástica* či *la formación perifrástica* apod. Bohumil Zavadil s Petrem Čermákem používají kupříkladu označení perifrastická (premorfologická) konstrukce či premorfologický útvar.

Sloveso pomocné je vždy v nějakém spojení se slovesem plnovýznamovým. Rozeznáváme tři typy spojení, a to spojení přímé (*unión directa*), spojení pomocí předložky (*unión mediante preposición*) či spojení pomocí spojky (*unión mediante conjunción*).

Shoda neexistuje ani v jejich klasifikaci. Jak již bylo uvedeno, přikláním se ke klasifikaci opisných slovesných vazeb podle Leonarda Gómeze Torrega (kapitola 2.6.2), který opisné slovesné vazby rozděluje na opisné slovesné vazby modální (*deber + infinitiv*) a na *perífrasis aspectuales* (opisné slovesné vazby aspektuální), které ale neoznačují vid (*aspecto*), ale povahu slovesného děje (*terminar de + infinitiv*). Následně

uvádí i podskupinu neperifrastických konstrukcí, která se v určitých případech jako perifrastická chová (*llegar a + infinitiv*).

V teoretické části se hlouběji zabýváme opisnými slovesnými vazbami s významem konce slovesného děje (*perífrasis verbales con significado del fin de la acción verbal*) (podkapitoly kapitoly 2.7). Tato část se zaměřuje na význam jednotlivých opisných slovesných vazeb terminativních, jsou zde uvedena i syntaktická a sémantická kritéria, díky kterým se ujistíme, že se o ony perifrastické konstrukce jedná.

Ustálená slovní spojení (*locuciones verbales*) se mohou někdy chybně zaměnit s *perífrasis verbales*, zejména v případech, kde jedna *locución verbal* je tvořena dvěma slovesy (kapitola 2.8). To, čím se od sebe odlišují, je, že *locuciones verbales* se dají nahradit jedním slovem a neztrácí tak svůj sémantický význam (*dar a conocer = comunicar*), na rozdíl od *perífrasis verbales*, u kterých by tento krok nebyl akceptovatelný.

V praktické části bylo naším cílem zjistit, jaké výrazové prostředky čeští překladatelé při překladu opisných slovesných vazeb do češtiny nejčastěji volí.

Zásadní roli hrál český korpus InterCorp, prostřednictvím něhož byla každá jednotlivá opisná slovesná vazba terminativní podrobena analýze vždy ve třech typech textů. Jednalo se o českou beletrii přeloženou do španělštiny, o španělskou beletrii přeloženou do češtiny a o texty evropského tisku (*PressEurop*) se specifikací na *Journalism-news* (žurnalistika-zprávy). Při nalezení většího počtu výskytů, byly texty podrobny operaci tzv. „náhodného vzorku“, který vybral vždy 100 náhodných vzorků, které byly následně podrobny analýze a jejich výsledky zaznamenány v jednotlivých tabulkách.

U každé konkrétní analýzy byla uvedena tabulka ukazující vždy příklad konkrétní nalezené možnosti response, tzn., jaké výrazové prostředky čeští překladatelé při překladu opisné slovesné vazby do češtiny volí (španělská beletrie přeložená do češtiny a *PressEurop*). U české beletrie přeložené do španělštiny pak tabulka zachycuje nalezené možnosti českých výrazových prostředků, které španělští překladatelé nejčastěji jako opisnou slovesnou vazbu překládají.

Jako první byla podrobena analýze opisná slovesná vazba *acabar de + infinitiv*, kde jsme zjistili, že je nejčastěji překládána do češtiny příslovcem *právě* či minulým časem.

Opisná slovesná vazba *terminar de + infinitiv* je pak nejčastěji do češtiny překládána prefixy *do-* a *s-*, které právě demonstrují konec slovesného děje.

Dejar de + infinitiv se často překládá vazbou *přestat + inf.* či minulým časem. U opisné slovesné vazby *cesar de + infinitiv* jsme došli k závěru, že je do češtiny nejčastěji překládána vazbou *přestat + inf.* či příslovcem *neustále*. Navíc její frekvence užití je nižší než u předchozích. *Parar de + infinitiv* se nejčastěji překládá pomocí příslovce *pořád* (záporný tvar opisné slovesné vazby) či pomocí vazby *přestat + inf.* (kladný tvar opisné slovesné vazby).

V závěru praktické části jsme uvedli tabulku, která demonstruje celkovou frekvenci užití opisných vazeb terminativních. Výsledky poukazují na skutečnost, že nejpoužívanější opisnou slovesnou vazbou terminativní je *acabar de + infinitiv*, druhou *dejar de + infinitiv* a následuje *terminar de + infinitiv*. Předposlední místo obsadila opisná slovesná vazba *parar de + infinitiv* a celkově nejméně používanou je podle našeho bádání opisná slovesná vazba *cesar de + infinitiv*.

V. Resumen

El tema del trabajo final de grado son *Las perífrasis verbales con significado del fin de la acción verbal*. Principalmente, nos dedicamos a analizar su función. En general, gracias a las perífrasis verbales, en español se expresa el modo de la acción verbal. Es decir, las perífrasis verbales son capaces de expresar varias fases de la acción verbal (principio, desarrollo, fin etc.).

También analizamos su estructura morfológica que forma el verbo auxiliar y el verbo auxiliado (principal). Aunque se trata de dos verbos forman solo un núcleo del predicado. La perífrasis tiene que cumplir los criterios semánticos y sintácticos. Vamos a introducir algunos de ellos.

El verbo principal tiene que cumplir la función solo verbal, así que no es posible sustituirlo por otras clases de palabras. A continuación, todos los constituyentes sintácticos que enriquecen la perífrasis verbal tienen que unirse solamente con el verbo principal, no con el verbo auxiliar. Si estos criterios, junto con otros publicados en el capítulo 2.3, no son cumplidos, no se trata de las perífrasis verbales.

Otro punto del trabajo final de grado es la terminología, la cual no es unívoca puesto que cada lingüista percibe la perífrasis verbal de manera diferente. Leonardo Gómez Torrega la determina como *la perífrasis verbal, la construcción perifrástica* etc. El lingüista Luis García Fernández usa para su determinación los términos *la estructura perifrástica, la formación perifrástica* etc. Bohumil Zavadil con Petr Čermák utilizan p.e. el término *la construcción perifrástica (premorfológica) o formación premorfológica*.

El verbo auxiliar siempre se conecta con el principal de alguna forma. Reconocemos tres tipos de unión, esto es la unión directa, la unión mediante preposición o la unión mediante la conjunción.

La concordancia no existe en la clasificación de las perífrasis verbales. Como ha sido publicado más arriba, me inclino por la clasificación de las perífrasis verbales según Leonardo Gómez Torrego (capítulo 2.6.2), quien divide las perífrasis verbales en las modales (*deber + infinitivo*) y en las aspectuales que no señalan el aspecto sino el modo de la acción verbal (*terminar de + infinitivo*). Consecuentemente, introduce el grupo de las construcciones no perifrásticas que en unos casos desempeña la función perifrástica (*llegar a + infinitivo*).

En la parte teórica, dedicamos más detalladamente a las perífrasis verbales con significado del fin de la acción verbal (subcapítulos del capítulo 2.7). Esta parte se especializa en los significados individuales de las perífrasis verbales terminativas, también aquí están escritos los criterios sintácticos y semánticos, gracias a ellos nos aseguramos de que se trata de las construcciones perifrásticas.

Las locuciones verbales se pueden equivocar a veces con las perífrasis verbales, especialmente en los casos donde una locución verbal está formada por dos verbos (el capítulo 2.8). El hecho por el cual se distinguen de las perífrasis es que las locuciones verbales se pueden sustituir por una sola palabra, manteniendo el mismo significado semántico (*dar a conocer = comunicar*) a diferencia de las perífrasis verbales en las que este paso no es aceptable.

En la parte práctica, nuestro objetivo es descubrir cuáles medios expresivos en la mayoría de los casos los traductores checos eligen al traducir las perífrasis verbales al checo.

El papel principal lo desempeña el corpus checo InterCorp, por medio del cual ha sido cada perífrasis verbal terminativa sometida por un análisis siempre en tres tipos de textos. Por un lado, se ha tratado de la narrativa checa traducida al español, de la narrativa española traducida al checo y de los textos de prensa europea (*PressEurop*) con la especialización en *Journalism-news* (periodismo-noticias). Al encontrar un número más grande de frecuencia encontrada, los textos han sido sometidos a la acción llamada „muestra aleatoria“ lo que ha elegido siempre 100 muestras aleatorias. Consecuentemente, estas han sido sometidas al análisis y sus resultados están apuntados en tablas concretas.

En cada análisis concreto, ha sido demostrada la tabla señalando siempre un ejemplo de concreta posibilidad encontrada de correspondencia. Es decir, qué medios expresivos los traductores checos eligen al traducir las perífrasis verbales terminativas al checo (la narrativa española traducida al checo y *PressEurop*). En el caso de la narrativa checa traducida al español, la tabla presenta las posibilidades encontradas de los medios expresivos checos que los traductores españoles a menudo traducen como la perífrasis verbal.

La perífrasis verbal *acabar de + infinitivo* ha sido sometida al primer análisis. Hemos descubierto que se traduce en la mayoría de los casos al checo por el adverbio

právě o por el tiempo pretérito lo más frecuentemente. *Terminar de + infinitivo* se traduce al checo en la mayoría de los casos por los prefijos checos *do-* y *s-*.

Concluimos que *dejar de + infinitivo* se traduce a menudo como *přestat + inf.* o en el tiempo pretérito. Hemos llegado a la conclusión que *cesar de + infinitivo* se traduce también al checo como *přestat + inf.* o con el adverbio *neustále*. Además, su frecuencia de uso es menos frecuente que las anteriores. *Parar de + infinitivo* con la que comparte el mismo significado semántico la perífrasis verbal anterior, los traductores checos la traducen como adverbio *pořád* (en el caso de la forma negativa de la perífrasis verbal) o como verbo *přestat + inf.* (en el caso de la forma positiva de la perífrasis verbal).

Al final de la parte práctica, hemos puesto la tabla que muestra la frecuencia total del uso de las perífrasis verbales terminativas. Los resultados anuncian que la perífrasis verbal terminativa más usada es *acabar de + infinitivo*, segundo puesto ocupa *dejar de + infinitivo* y sigue *terminar de + infinitivo*. En el penúltimo puesto, según nuestro análisis, se encuentra *parar de + infinitivo* y en general la perífrasis verbal menos usada según nuestra investigación es *cesar de + infinitivo*.

VI. Seznam použité literatury

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Josef DUBSKÝ a Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999. ISBN 80-7238-054-0.

CARRASCO GUTIÉRREZ, Ángeles, Luis GARCÍA FERNÁNDEZ, Bruno CAMUS BERGARECHE, María MARTÍNEZ-ATIENZA a María Ángeles GARCÍA GARCÍA-SERRANO. *Diccionario de perífrasis verbales*. Madrid: Gredos, [2006]. Biblioteca románica hispánica. ISBN 84-249-2794-X.

GARCÍA FERNÁNDEZ, L. *Las perífrasis verbales en español*, Madrid: Castalia, 2012.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Gramática del español: didáctica*. 4. ed. Madrid: Ediciones SM, 1998. ISBN 84-348-5440-6.

GÓMEZ TORREGO, L.: *Los verbos auxiliares. Las perífrasis verbales de infinitivo*. In: I. Bosque – V. Demonte (ed.), *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, Madrid, Espasa, 1999, str. 3323 – 3388. ISBN 84-239-7919-9.

HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vydání 4., doplněné. Praha: Academia, [1996]. ISBN 80-200-0552-8.

KOMÁREK, Miroslav. *Mluvnice češtiny (2)*. Praha: Československá akademie ČR, 1986. ISBN 80-210-0168-2.

ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup*. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1641-4.

Internetový zdroj:

ROSEN, A. – VAVŘÍN, M. – ZASINA, A. J. *Korpus InterCorp – španělština, verze 11 z 19. 10. 2018*. Ústav Českého národního korpusu, FF UK, Praha 2018. Dostupné z WWW: <http://www.korpus.cz>, vyhledáváno ve dnech 19.03.2019 – 12.04.2019